

Čestmír Číhalík

Osobnosti světové kardiologie

Úvodem

Autor je docentem vnitřního lékařství 1. Interní kliniky LF Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultní nemocnice Olomouc. Dlouhodobě a s neutuchajícím zájmem věnuje pozornost významné součásti kardiologie – elektrokardiografie (EKG) a snaží se předat své znalosti a dovednosti i svým studentům. K multimediálním dílům, publikovaným na portálu Mefanet se řadí i nově vzniklá Galerie osobností světové kardiologie, která bezpochyby zvýší zájem i atraktivnost pro studenty před promocí i lékaře po promoci v rámci celoživotního vzdělávání.

Dílo vzniklo za podpory projektu „Modernizace výuky klinického rozhodování napříč pediatrickými obory lékařských fakult v síti MEFANET“.

Olomouc 2015

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Biografie osobností

Adams Robert (1791-1875)

irský lékař

Narodil se v Irsku, medicínu studoval v Dublinu, kde také zahájil svou kariéru chirurga a byl posléze zvolen členem Královské chirurgické akademie. Po krátkém pobytu v zahraničí se vrací zpět do Dublinu, kde postupně pracuje v Jervis Street Hospital, Richmond Hospital a Carmichael School of Medicine, jejímž byl spoluzakladatelem. Byl třikrát zvolen prezidentem Královské chirurgické akademie a poté se stal dvorním královským profesorem chirurgie v Dublinu. Jeho odborný zájem se soustředil na srdeční plicní, cévní a kloubní onemocnění a kladl důraz na posmrtná vyšetřování orgánů. Sepsal zajímavou práci Diseases of the Heart, avšak jeho nejzajímavější odborné práce se týkaly dny, kterou sám trpěl.

Adams-Stokesův syndrom (někdy ve formě Gerbezius-Morgagni-Adams–Stokes) je náhlá ztráta vědomí v důsledku poruchy zásobení mozku kyslíkem z kardiálních příčin.

Anrep Gelb von (1890-1955)

v Rusku narozený fyziolog

Potomek staré, původně německé šlechtické rodiny pocházející z Vestfálska, která během třicetileté války přesídlila do Švédska. Jeden z předků, Frederick Wilhelm I von Anrep, kapitán švédské armády, byl v roce 1710 zajat a vězněn v Moskvě a posléze založil ruskou větev rodiny Anrepů. Otec Vasilij Konstantinovič von Anrep (1854-1925) byl profesorem soudního lékařství v St. Petersburgu, kde se Gleb narodil jako nejmladší ze 4 synů. Medicínu studoval v St. Petersburgu, studia jako excelentní žák dokončil v roce 1914 a již jako mladý lékař pracoval s I. P. Pavlovem. Do roku 1917 sloužil jako důstojník ruské armády. V průběhu bolševické revoluce se přidal k silám generála Děnikina na stranu bělogvardějců. V roce 1920 přesídlil do Londýna, přednášel na univerzitě v Cambridge a také v Kalifornii. V letech 1931-1952 přijal místo profesora fyziologie na univerzitě v Káhiře, kde také v roce 1955 zemřel. Studoval problematiku reflexů a cirkulace, definoval fenomén homeometrické autoregulace. Anrepův fenomén je zvýšení kontraktility (výkonu komory) při konstantní délce svalového vlákna na konci diastoly následkem náhlého zvýšení výtokového odporu (např. konstrikcí aorty).

Antzelevitch Charles (1951)

americký elektrofyziolog a farmakolog

Pracuje jako ředitel Masonic Medical Research Laboratory v Utica ve státě New York a také jako profesor farmakologie v Syrakusách v téže státě. Věnuje se experimentální kardiologii, elektrofyziologii a farmakologii, buněčným mechanismům vzniku arytmií, molekulární biologii iontových kanálů v srdci v souvislostech s náhlou srdeční smrtí. Za svou práci získal řadu prestižních ocenění. Antzelevitchův syndrom: zkracování intervalu QT u pacientů s některými formami Brugadova syndromu.

Ashman Richard (1890-1970)

americký (New Orleans) elektrofyziolog a farmakolog

Narozen v Philipsburgu v Pensylvánii, studoval na univerzitě v Tulane. Od roku 1931 byl angažován na oddělení fyziologie, kde se věnoval elektrokardiografii. Přednostou fyziologického ústavu se stal v roce 1932 a po 19ti letech strávených na této pozici odchází do důchodu. V důchodu se pak věnuje uměleckým a politicko-ekonomickým tématům, vydává regionální časopis věnovaný básnickému umění. V roce 1947 popsal elektrofyziologický mechanismus vzniku přechodných aberantních QRS komplexů v průběhu rychlých supraventrikulárních arytmií, nejčastěji u fibrilace síní. Tento obraz je nyní znám jako Ashmanův fenomén.

Aschner Bernhard (1883-1960)

rakouský fyziolog a lékař

Narodil se ve Vídni, kde v roce 1907 ukončil lékařské vzdělání. Pracoval nejprve jako anatom, posléze jako chirurg na Eiselsbergově a následně Shautově klinice. Poté se věnoval gynekologii a porodnictví v Halle, kde habilitoval v roce 1918. Po anexi Rakouska pro svůj

židovský původ emigroval do USA. Věnoval se studiu problematiky žláz s vnitřní sekrecí, jeho pokusným objektem byli hypofyzektomovaní psi a dále problematice ústavní léčby.

V letech 1926 -1932 vydával překlad Paracelsových textů.

Popsal nezávisle na Giuseppe Dagninim okulokardiální reflex (Aschner-Dagniniho reflex), kdy tlakem na oční bulby dochází k bradykardii, poklesu krevního tlaku, prohloubenému dýchání a nucení ke zvracení. Aferentní dráhu tvoří nervus trigeminus, eferentní dráhu pak nervus vagus.

Aschoff Karl Albert Ludwig (1866-1942)

německý lékař a patolog

Narodil se v Berlíně, studoval v Bonnu, Štrasburku a Würzburgu. Po habilitaci v roce 1894 byl jmenován profesorem patologie v Göttingenu, Marburgu a posléze až do své smrti ve Freiburgu. Věnoval se patologii a patofyziologii srdce, objevil a popsal Aschoffovy uzlíky v myokardu vznikající v průběhu revmatické horečky. Japonský žák Sunao Tawara pracující v jeho laboratoři popsal v roce 1905 strukturu modifikované myokardiální tkáně, z níž vychází Hisův svazek, dnes známou jako Aschoff –Tawarův uzel.

Auenbrugger Josef Leopold (1722-1809)

rakouský lékař

Narodil se ve Štýrském Hradci (Graz) v rodině hoteliéra, medicínu vystudoval na univerzitě ve Vídni. Po ukončení studií pracoval 10 let ve španělské vojenské nemocnici ve Vídni. Měl zkušenosti z mládí, kdy ve vinném sklípku svého otce dokázal poklepem na sudy stanovit výšku hladiny vína. Tento postřeh využil v medicínské praxi, publikoval jej v roce 1754, a je tak právem považován za zakladatele poklepu jako nezbytné součásti fyzikálního vyšetření. Dělal četné pokusy na mrtvých tělech, kdy do pohrudniční dutiny napouštěl tekutinu a prokázal tak možnost přesného pokleповého stanovení hranice mezi vzdušnou a nevzdušnou tkání.

Dokázal přesně stanovit pokleповé hranice srdce, věnoval se problematice vyhledávání tuberkulózních dutin v plicích a rozpoznal rovněž chvění hrudní stěny vnímané přiložením dlaně na hrudník (fremitus pectoralis). Jeho objev nebyl zprvu přijímán a na význam poklepu upozornil až René Laennec ve Francii, který zavedl do praxe metodu poslechu.

Auenbrugger byl ve své době znám jako obětavý učitel a laskavý lékař chudých lidí trpících tuberkulózou.

Jeho dalším zájmem byla hudba, složil dokonce operu věnovanou císařovně Marii Terezii.

Auenbruggerovo znamení: vyklenutí epigastria v přítomnosti velkého množství perikardiálního výpotku.

Bachmann Jean George (1877-1959)

německo-americký fyziolog

Narozen v alsaském městě Mulhouse, vyrůstal však ve francouzském Nancy. Ve 20ti letech opustil domov a přidal se k námořním obchodníkům, se kterými opakovaně procestoval Tichý oceán. V roce 1902 se usadit v USA. Studia dokončil v roce 1907 na Jefferson Medical College v Pensylvánii. Jeho zájem se soustředil na fyziologii. Profesorem fyziologie v Atlantě se stal v roce 1910 a v této pozici působil až do roku 1947. Kromě fyziologie měl široký okruh zájmů. Věnoval se krajinomalbě, plynně hovořil několika jazyky, zabýval se rovněž kulinářským uměním, v mládí měl ambice řídit hotel s francouzskou, švýcarskou anglickou či

irskou kuchyní. Popsal funkci intraatriálních převodních struktur v srdci. Jako Bachmannův svazek se dnes nazývá větev z tractus internodalis posterior převádějící vzruch do oblasti levé síně.

Bainbridge Francis Arthur (1874-1921)

anglický fyziolog

Narodil se ve městě Stockton-on-Tees v rodině lékárníka. Medicínu studoval na univerzitě v Cambridge, kde obhájil doktorát v roce 1904. V roce 1911 byl jmenován profesorem fyziologie na univerzitě v Durhamu a od roku 1915 až do své smrti zastával místo přednosta fyziologie v nemocnici Sv. Bartoloměje. V roce 1919 byl zvolen členem Královské společnosti.

Prokázal, že zvýšení tlaku v pravé síni vede ke zvýšení tepové frekvence a tento poznatek je dnes znám jako Bainbridgeův reflex. Vyvrátil tak předchozí představu francouzského fyziologa Étienne Jules Mareye, který předpokládal opak. Další Bainbridgeův zájem se soustředil na fyziologii funkce ledvin, lymfatického systému či svalové práce.

Bazett Henry Cuthbert (1885-1950)

anglicko-americký fyziolog

Narozen v Gravesendu v Anglii, studoval na univerzitě v Oxfordu, kde postupně v letech 1908-1919 získával jednotlivé stupně odbornosti. Účastnil se bojů v I. světové válce. Po návratu z války přijal místo profesora fyziologie v Pensylvánii v USA, kde v roce 1920 formuloval korekční rovnici (nesoucí dnes jeho jméno) pro výpočet intervalu QT. Fyziologický ústav vedl až do své smrti v roce 1950. Zde se věnoval mimo jiné studiu hemodynamiky za použití srdeční katetrizace. Aktivně se zapojil do práce americké fyziologické společnosti, krátce byl i jejím předsedou.

Benditt David Guay (1947)

kanadsko-americký kardiolog a elektrofyziolog

Narozen ve Winnipegu ve státě Manitoba, kde rovněž získal medicínské vzdělání. Od získání kardiologické specializace pracuje na univerzitě v Minnesotě, kde se podílel na vzniku arytmiologického centra. Dlouhodobě se věnuje studiu srdeční elektrofyziologie, monitoraci srdečního rytmu, mechanismu vzniku synkop a problematice dysfunkcí vegetativního nervového systému. V roce 1976 vypracoval metodiku hodnocení sekundárních pauz při testování funkce sinoatriálního uzlu. V roce 1989 byl jedním z prvních, který uvedl do praxe head up tilt test v diagnostice vazovazálních synkop. V diagnostice a léčbě arytmií se aktivně podílí na rozvoji kardiostimulace, resynchronizační terapie, implantacích defibrilátorů či miniinvazivních ablačních výkonů. Za rozvoj těchto metod získal řadu prestižních ocenění.

Bernard Claude (1813-1878)

francouzský lékař.

Narodil se v Saint Julien u Villefranche, studoval v nejprve v Lyonu, studia však přerušil a věnoval se psaní divadelních komedií. Medicínská studia pak ukončil až v roce 1843. Věnoval se fyziologii, stal se docentem a od roku 1855 profesorem na Sorbonně v Paříži. Byl propagátorem experimentální medicíny a pokusů na zvířatech, což nakonec v soukromém životě vedlo k rozvodu s manželkou, která byla naopak členkou hnutí na ochranu zvířat. Jeho odborný zájem byl velmi široký. Zabýval se funkcí nervového systému, funkcí jater, slinivky

břišní, teorií vzniku diabetu, problematikou vnitřního prostředí a homeostázou, stejně tak vlivem jedů na živý organizmus a problematikou anestézie. Některé citáty z jeho nejslavnějšího díla „Úvod do experimentální medicíny“ z roku 1865 mají trvalou platnost. („Teorie jsou pouze hypotézy, ověřené větším či menším počtem skutečností. Ty, pro něž svědčí největší počet fakt, jsou nejlepší, ale ani ty nejsou definitivní a nesmíme jim absolutně věřit. Když narazíme na skutečnost, která odporuje přijaté teorii, musíme respektovat fakt a opustit teorii – i kdyby se opírala o sebe slavnější jména a všichni ji přijímali.“). Bernard-Hornerův syndrom je kombinace miózy, ptózy víčka a enoftalmu, někdy s hyperhidrózou a hypertermií příslušné poloviny tváře, vznikající při postižení krčního sympatiku.

Bezold Albert von (1836-1868)
německý fyziolog

Narodil se v bavorském Ansbachu, studoval v Mnichově, Würzburgu a Berlíně, kde pracoval jako asistent u Emila Du Bois-Reymonda. Později se stal profesorem fyziologie v Jeně a Würzburgu. Ve své výzkumné práci se věnoval fyziologii svalů, nervů a kardiovaskulárního systému včetně vlivu různých farmak na tyto tkáně. Zemřel ve věku pouhých 32 let na komplikace mitrální stenózy po prodělané revmatické karditidě. Bezold-Jarischův reflex je triáda (apnoe, bradykardie, hypotenze) odpovědi organismu na intravenózně podané veratrové alkaloidy.

Bing Richard John (1909-2010)
americký lékař německého původu

Narozen v Norimberku v Německu, původně studoval profesionální zpěv. Medicínu studoval na univerzitách ve Frankfurtu, Vídni a Mnichově. Studoval rovněž v Dánsku na Carlsbergově biologickém institutu. V roce 1937 trvale přesídlil do USA a pracoval postupně v New Yorku, Baltimore (Johns Hopkins), Alabamě, St. Louis a Wayne State University. Pracoval zprvu jako chirurg, posléze obrátil svou pozornost k fyziologii a kardiologii. Zabýval se srdečními katetrizacemi a studiem srdečního metabolismu v průběhu infarktu myokardu. Vyvinul techniku vysokorychlostního snímání průtoku krve v koronárním řečišti s použitím oxidu dusného. V roce 1969 odešel do Kalifornie (Huntington Hospital v Pasadeně), zde rozvinul svoje práce týkající se mikrocirkulace. Jeho vztah k hudbě ho nikdy neopustil a byl známý rovněž jako hudební skladatel. Syndrom Taussigové-Bingův: vzácná vývojová cyanotická srdeční vada, kdy aorta odstupuje z pravé komory, plícnice nasedá na pravou i levou komoru při současném vysokém defektu mezikomorové přepážky a hypertrofii pravé komory.

Blalock Alfred (1899-1964)
americký kardiochirurg

Narozen ve státě Georgia, lékařství studoval v Baltimore na Johns Hopkins University School of Medicine a studia úspěšně ukončil v roce 1922. V Baltimore však nezískal trvalou pozici chirurga a proto odešel do Nashville, kde byla nově zřízena Univerzitní nemocnice Vanderbilt a zde zahájil svou chirurgickou dráhu. Jeho zájmem byla léčba traumatického a hemoragického šoku, kdy první poukázal na nutnost rychlého podání plazmy a krevních převodů. V roce 1941 se vrací zpět do Baltimore a věnuje se operační problematice přemostění koarktace aorty. Jeho práce si všimla Helen Taussig a oslovila ho s návrhem možného operačního řešení Fallotovy tetralogie. První operace v roce 1944, která vedla ke

zmírnění cyanózy, byla úspěšná a rychle si získala celosvětový ohlas. Zemřel krátce po odchodu do důchodu na karcinom močovodu.

Bland Edward Franklin (1901-1992)

americký kardiolog

Narodil se ve West Pointu ve Virginii, medicínu studoval na University of Virginia, kde také získal lékařský diplom. Od roku 1927 pracoval v nemocnici v Massachusetts, kde se specializoval na problematiku onemocnění srdce. Od roku 1939 přednášel na Harvardské univerzitě. Během 2. světové války sloužil v severní Africe a Itálii. Po návratu se v roce 1949 stal jako nástupce Paul Dudley Whiteho vedoucím oddělení kardiologie a toto oddělení vedl až do roku 1964. V roce 1965 mu byl na Harvardské univerzitě udělen status klinického profesora, lékařskou praxi vykonával až do roku 1986. Spolu s T. D. Jonesem se věnoval na rozsáhlém souboru pacientů studiu problematiky revmatické horečky a výsledkem práce jsou Jonesova kritéria pro diagnostiku revmatické horečky.

Syndrom Bland-White-Garlandův je obraz myokardiální ischemie při vrozeném odstupu levé věnčité tepny z plicnice.

Botallo Leonardo (1530-1571, jiné zdroje uvádí 1519-1588 nebo 1530-1600)

francouzský chirurg narozený v Itálii

Medicínu studoval v Pavii a Padově (jeho učitelem anatomie byl Fallopio), později vstoupil do služeb francouzské armády. Jeho dílo „De curandis vulneribus sclopettorum“ představovalo podstatný pokrok v léčbě střelných ran (do té doby považovaných za toxické), v díle „De catarrho commentarius“ je pravděpodobně první systematický popis senné rýmy. Není jisté, zda Botallův popis anomální komunikace mezi velkými cévami je skutečně ductus arteriosus, soudí se spíše, že jde o foramen ovale.

Bowditch Henry Pickering (1840-1911)

americký lékař fyziolog

Narozen v Bostonu ve státě Massachusetts. Studoval na Harvard College, kterou dokončil v roce 1861. Jeho další studia na Lawrence Scientific School byla přerušena aktivní účastí v americké občanské válce, takže studia dokončil až v roce 1868. Poté odešel do Evropy, kde pracoval v Paříži s Claude Bernardem, poté krátce v Bonnu a následně v Lipsku s Carl Ludwigem. V roce 1871 se vrací zpět na Harvardskou univerzitu v pozici docenta a zakládá zde první fyziologickou laboratoř v USA. Profesorem byl jmenován v roce 1876. Ve své vědecké práci se věnoval především studiu srdeční kontrakce, ale i patelárnímu reflexu či antropometrii. V roce 1887 byl spoluzakladatelem Americké fyziologické společnosti, v letech 1883-1893 byl děkanem lékařské fakulty Harvardské univerzity. Do důchodu odešel v roce 1906. Během svého života byl oceněn řadou různých uznání a udělením titulu doctor honoris causa na významných světových univerzitách.

Bowditchův zákon vše nebo nic: minimální prahová stimulační intenzita vyvolává vždy maximální kontrakci myokardu.

Braunwald Eugene (1929)

americký kardiolog

Narozen ve Vídni v židovské rodině. Lékařství studoval na univerzitě v New Yorku, některé přednášky absolvoval v Mexiku na institutu Ignatia Chaveze. Po ukončení studií krátce

pracoval v Národním zdravotním institutu, poté přešel na Kalifornskou univerzitu do San Diega, kde v letech 1968-1972 zakládal oddělení vnitřního lékařství, resp. následně oddělení kardiologie. Ve své výzkumné práci se věnoval problematice srdečního selhání, chlopenních srdečních vad a ischemické chorobě srdeční. Zde řídil studie vycházející z koncepce patogeneze rozvoje akutního infarktu myokardu na podkladě nasedající trombózy na aterosklerotický plát a výsledky těchto studií zcela změnil pohled na patogenezi a léčbu akutních koronárních syndromů.

Je editorem nejznámější kardiologické učebnice Braunwald's Heart Disease, která se dočkala již desátého vydání.

Za svou práci získal čestný doktorát na několika univerzitách a řadu dalších prestižních ocenění.

Braunwaldovo znamení: slabý puls (namísto silného) po předčasném komorovém stahu u hypertrofické obstrukční kardiomyopatie v důsledku zvýšené dynamické obstrukce.

Broadbent William Henry Sir (1835-1907)

anglický kardiolog a neurolog

Narozen v Lindley, medicínu studoval na Royal School of Medicine v Manchesteru. Jeho pracovní kariéra je spojena s St. Mary Hospital v Londýně, kde působil v letech 1859-1896. Mimo kardiologii a neurologii se jeho odborný zájem soustředil i na tuberkulózu a problematiku rakoviny. V roce 1881 byl zvolen prezidentem Londýnské lékařské společnosti. Byl lékařem královské rodiny, na podzim roku 1891 úspěšně vyléčil z tyfové infekce prince Jiřího, budoucího krále Jiřího V. V roce 1892 pak neúspěšně léčil prince Alberta Viktora, který podlehl virulentní chřipce. Byl rovněž lékařem královny Viktorie a krále Edwarda VII a v roce 1893 byl povýšen do šlechtického stavu.

Broadbentova apoplexie: mozková příhoda způsobená krvácením do komorového systému mozku.

Broadbentovo znamení: systolické vtahování v oblasti 11. a 12. žebra vlevo v důsledku konstriktivní perikarditidy. Toto znamení publikoval jeho syn Walter Broadbent v Lancetu v roce 1895.

opačné Broadbentovo znamení: systolická pulzace v oblasti zadní a levé boční stěny hrudníku při enormním zvětšení levé síně.

Bruce Robert Arthur (1916-2004)

americký kardiolog

Narozen v Somerville ve státě Massachusetts. Studoval na univerzitách v Bostonu a Rochestru, jako profesor kardiologie pracoval na universitě ve Washingtonu. Věnoval se studiu srdeční funkce při fyzické zátěži. Vyvinul metodu kontrolované zátěže na běžecím treňažeru (treadmill test) a odstranil tak nevýhody dosud používaného Masterova testu na schůdcích. Protokol publikoval v roce 1963 (Bruceho protokol).

Brugada Josep (1958)

španělský kardiolog a elektrofyziolog

Narozen v katalánském městě Banyoles. Studoval na univerzitě v Barceloně, kde v současné době působí jako profesor kardiologie. Věnuje se elektrofyziologii a problematice náhlé arytmiické smrti. V roce 1992 spolu se svým bratrem Pedrem popsal nový elektrokardiografický syndrom podmíněný genetickými mutacemi iontových kanálů,

odpovědný za náhlou arytmiickou smrt u mladých jedinců. Nález na EKG je dnes znám jako syndrom Brugadaových.

Brugada Pedro (1952)

španělský kardiolog a elektrofyziolog

Narozen v katalánské Gironě. Studoval na univerzitě v Barceloně. Jeho celoživotním zájmem je srdeční elektrofyziologie. Po krátkém pobytu na univerzitě v Limburgu vedl oddělení klinické elektrofyziologie v Maastrichtu a v Aalstu, od roku 2006 je vedoucím centra pro léčbu arytmií na univerzitní nemocnici v Bruselu. V roce 1992 spolu se svým bratrem Josepem popsal klinický syndrom bratrů Brugadaových s typickými EKG změnami a náhlou arytmiickou smrtí. Další významnou elektrofyziologickou prací je vypracování Brugadaova schématu pro diferenciální diagnostiku arytmií se širokým QRS komplexem.

Brugada Ramon (1966)

španělský kardiolog a genetik, nejmladší z bratrů Brugadaových.

Lékařství studoval na universitě v Barceloně, postgraduálně pak v Atlantě (USA). Na Baylorově akademii v Houstonu se věnuje genetickým aspektům arytmií, významné jsou jeho práce v genetice familiárních forem fibrilace síní či Brugadaova syndromu. Na zvířecích modelech studuje problematiku hypertrofických kardiomyopatií.

Cabrera Enrique Cossío (1918-1964)

mexický kardiolog elektrofyziolog

Narozen v Mexiku. Jako stoupenec revoluce Fidela Castra emigroval na Kubu, kde se věnoval elektrokardiografii a vektorkardiografii. Popsal zálomy QRS komplexu na vzestupné části kmitu S v hrudních svodech V2 a V3 při současném bloku levého Tawarova raménka, které charakterizují přítomnost poinfarktové jizvy na přední stěně (Cabrerovo a Chapmanovo znamení).

Carvallo José Manuel Rivero (1905-1993)

mexický kardiolog

Narodil se v Tehuacanu. Studia medicíny zahájil v Mexiku, v roce 1928 však získal stipendium francouzské vlády a studia dokončil v roce 1930 v Paříži. Věnoval se kardiologii, především otázce arteriální hypertenze a v této oblasti publikoval řadu poznatků. V roce 1934 se vrátil do Mexika, kde se mimo jiné zapojil do organizace oboru kardiologie. V roce 1944 byl jedním ze zakládajících členů Mexického národního ústavu kardiologie. V roce 1943 publikoval rozsáhlou práci o revmatické mediastinitidě, v roce 1946 pak popsal fyzikální diferenciálně diagnostickou známku trikuspidální regurgitace. V letech 1956-1966 se věnoval problematice aneuryzmatického onemocnění sestupné aorty, dilatace levé síně či onemocnění trojcípé chlopně.

Carvallovo znamení: Systolický šelest, jehož původem je trikuspidální insuficience, který se při nádechu zesiluje, zatímco v případě mitrální insuficience zůstává nezměněn.

Corrigan Dominic John (1802-1880)

irský lékař

Narozen v Dublinu, medicínu studoval v Dublinu a posléze v Edinburghu, studia úspěšně dokončil v roce 1825. Vrátil se do Dublinu, kde si otevřel privátní praxi. Zaujaly ho především onemocnění srdce a plic a v této oblasti hodně publikoval. Z roku 1832 pochází jeho originální popis aortální insuficience. Byl znám jako velmi pracovitý lékař s širokým polem působnosti v různých organizacích. V roce 1856 se stal členem Královské lékařské společnosti a v roce 1859 se stal prvním katolickým prezidentem této společnosti. V této pozici byl potvrzen celkem čtyřikrát. Byl rovněž prezidentem Královské zoologické společnosti v Dublinu a rovněž prezidentem patologické i farmakologické společnosti. V roce 1866 byl povýšen do šlechtického stavu, v roce 1870 byl zvolen členem irského parlamentu. Zemřel po mozkové příhodě a je pohřben v kryptě kostela Sv. Ondřeje v Dublinu (St. Andrew Church).

Corriganův pulz – pulsus altus, celer et frequens u aortální insuficience

Corriganova nemoc – porematická aortální insuficience

Corriganovo dýchání – mělké dýchání při vysoké horečce

Corriganova cirhóza – idiopatická plicní fibróza (Hamman-Rich)

Coumel Philippe (1935-2004)

francouzský kardiolog a elektrofyziolog

Pracoval jako profesor kardiologie v nemocnici Lariboisiere v Paříži. Věnoval se především arytmiologii, kde studoval mechanismy vzniku fibrilace síní ve vztahu k dysfunkci vegetativního nervového systému. Byl první, kdo se věnoval programované stimulaci srdci a uvedl tuto metodu do klinické praxe. Popsal rovněž patofyziologický mechanismus vzniku permanentní junkční reentrální tachykardie u malých dětí a tento typ tachykardie dnes nese jeho jméno (Coumelova tachykardie).

Cournand André Frédéric (1895-1988)

francouzský lékař a fyziolog

Narozen v Paříži, kde také získal své medicínské vzdělání. V roce 1930 emigroval do USA, kde v roce 1941 získal občanství. Po většinu svého života přednášel na Columbia University a pracoval v Bellevue Hospital v New Yorku. Byl průkopníkem srdečních katetrizací a jeho práce byla oceněna řadou mezinárodních uznání. V roce 1956 spolu s Forssmannem a Dickinsonem získal Nobelovu cenu za fyziologii a medicínu.

Cox James L. (1942)

americký kardiochirurg

Narozen ve Fair Oaks v Arkansasu. Studium medicíny dokončil v roce 1967 v Memphisu na University of Tennessee. V letech 1970-1972 sloužil v armádě, poté dokončil chirurgickou specializaci v Durhamu v Severní Karolíně. V roce 1983 se stal profesorem na lékařské fakultě washingtonské univerzity, kde působil v pozicích šéfa chirurgických pracovišť až do roku 1997, kdy přešel na pozici chirurgického ředitele Kardiovaskulárního institutu v Georgetownu. Po odchodu do důchodu v roce 2000 pracoval jako profesor-emeritus.

V roce 1987 navrhl a jako první provedl chirurgickou „maze“ proceduru v oblasti levé síně k zabránění recidiv fibrilace síní.

Černohorský Jindřich (1916-1989)

český elektrofyziolog

Narozen v Pardubicích, medicínu studoval na Karlově univerzitě v Praze. Po uzavření vysokých škol nacisty za II. světové války byl krátce vězněn, studia dokončil v roce 1946. Po válce pracoval krátce v Hradci Králové, poté až do své smrti v Olomouci, kde na interní klinice založil elektrokardiografickou tradici. Věnoval se elektrofyziologickému výkladu řady EKG obrazů. Nejznámější je jeho příspěvek k diferenciální diagnostice vysokého kmitu R ve svodu V1, kdy studiem vektorové analýzy komplexu QRS odvodil EKG obraz posterobazálního infarktu myokardu. Vysokému R ve svodu V1 v této souvislosti se říká Černohorského znamení.

Da Costa Jacob Mendes (1833-1900)

americký lékař

Narodil se v Saint Thomas na amerických Panenských ostrovech v Karibiku. Klasické vzdělání získal v Německu, medicínu studoval na Jefferson Medical College v Pensylvánii a studia dokončil v roce 1852. První dva roky po promoci strávil v Paříži a ve Vídni, po návratu do Filadelfie sloužil během občanské války jako lékař ve vojenské nemocnici. Během výkonu své lékařské praxe se věnoval onemocněním srdce a cév, také kožním tumorům či mozkovému krvácení. Od roku 1864 vyučoval na Jefferson Medical College, kde byl v roce 1872 ustanoven do funkce profesora teoretické a praktické medicíny.

Da Costův syndrom („vojácko srdce“): úzkostné stavy kombinované s pocity vyčerpání, palpitacemi, dušností a pocením neorganického původu, popsáné poprvé u vojáků bojujících v americké občanské válce.

Dagnini Giuseppe (1866-1928)

italský lékař

Narozen v Bologni, kde na univerzitě v roce 1891 získal doktorát medicíny. V roce 1896 byl habilitován v oboru speciální patologie a od roku 1903 byl vedoucím lékařem v Ospedale Maggiore v Bologni až do svého důchodu v roce 1919. Jeho odborné práce se týkaly srdečních a cévních nemocí, ale taky neurologické problematiky poruch okohybných svalů či hemiplegie. V roce 1908 popsal nezávisle na Bernhardu Aschnerovi okulokardiální reflex.

Aschner-Dagniniho reflex, kdy tlakem na oční bulby dochází k bradykardii, poklesu krevního tlaku, prohloubenému dýchání a nucení ke zvracení. Aferentní dráhu tvoří nervus trigeminus, eferentní dráhu pak nervus vagus.

Dickinson Woodruff Richards Jr. (1895-1973)

americký lékař a fyziolog

Narozen ve státě New Jersey. V roce 1913 zahájil studia angličtiny a řečtiny na Yale University, která úspěšně dokončil v roce 1917. Nastoupil do armády, kde byl instruktorem dělostřelectva, sloužil mimo jiné i ve Francii. Po návratu do USA studoval medicínu na Columbia University, studium úspěšně dokončil v roce 1923.

Působil v Presbyterian Hospital v New Yorku, krátce pak v Národním institutu medicínského výzkumu v Londýně. Po návratu zpět do USA zahájil spolupráci s A. Courmandem v oblasti studia plicních funkcí a plicní cirkulace. Vyvinuli techniku srdečních katetrizací a s pomocí této metody zaměřili pozornost na studium problematiky traumatického šoku, následně pak srdečních funkcí za různých situací, včetně vrozených srdečních vad.

Spolupracoval s firmou Merck Sharp and Dohme a řídil vydávání Merck Manual.

V roce 1956 spolu s Courmandem a Forssmannem získal Nobelovu cenu za fyziologii a medicínu. Za svou práci získal řadu dalších mezinárodních prestižních cen.

V roce 1961 odešel do důchodu.

DiGeorge Angelo M. (1921-2009)

italsko-americký lékař a dětský endokrinolog

Narodil se v Jižní Philadelphii jako syn italských emigrantů. Jeho jméno bylo v průběhu školní docházky „amerikanizováno“ z původního italského DiGiorgio. Studoval na Temple University chemii, studia úspěšně dokončil v roce 1943. V roce 1946 pak na téže univerzitě dokončil i lékařské vzdělání. V letech 1947-1949 sloužil v armádě v nemocnici v rakouském Linci. Po návratu do Philadelphie dokončil v roce 1954 svá postdoktorandská studia v oboru dětské endokrinologie. V letech 1967-1991 působil jako profesor (po odchodu do důchodu jako emeritní profesor) dětského lékařství na Temple University ve Philadelphii, současně působil jako vedoucí sekce endokrinologie a metabolismu v dětské nemocnici St. Christopher's (1961-1989) a jako ředitel dětského klinického výzkumného centra (1965-1982). V roce 1968 jako první popsal vrozené onemocnění thymu, příštítných žláz a srdce způsobené chromozomální aberací.

Byl zakládajícím členem Lawson-Wilkinsonovy pediatrické endokrinologické společnosti, žádaným a váženým učitelem a velmi laskavým lékařem. Měl řadu koníčků, od literatury přes zahrádkářství, sbírání poštovních známek až po sport, kde si nejvíce oblíbil baseball. Zemřel na selhání ledvin.

DiGeorgův syndrom (také velokardiofaciální syndrom, Shprintzenův syndrom): částečná delece dlouhého raménka chromosomu 22q11.2, charakterizovaná kongenitální absencí thymu, poškozením příštítných tělísek s hypokalcemií a s malformacemi srdce a aorty.

Dressler William (1890-1969)

americký kardiolog polského původu

Narozen v Polsku, od roku 1924 působil v kardiologickém centru ve Vídni. V roce 1938 emigroval do USA, kde působil jako ředitel kardiologického centra v nemocnici Maimonides v Brooklynu ve státě New York. Publikoval učebnice klinické kardiologie (1942, 1948) a v roce 1955 jako první popsal klinický nález opakující se perikarditidy po infarktu myokardu.

Dresslerův poinfarktový syndrom, je triádou exudativní perikarditidy, pleuritidy a humeroscapulární periartritidy, často spojené s bolestmi na hrudníku a teplotou. Jde o imunologickou reakci na proběhlý srdeční infarkt či operaci srdce.

Dresslerův stah je synonymum pro uchvácený stah na EKG (capture beat).

Duroziez Paul Louis (1826-1897)

francouzský lékař

Studoval v Paříži, kde také v roce 1853 úspěšně dokončil lékařské vzdělání. V roce 1856 se stal vedoucím chirurgického pracoviště v nemocnici l'Hopital de la Charite v Paříži a jako chirurg se rovněž účastnil v roce 1870 francouzsko-pruské války. Po válce pracoval jako praktický lékař, později byl lékařem v nemocnici. V roce 1882 byl zvolen prezidentem Francouzské lékařské společnosti v Paříži (Société de Médecine de Paris). Byl uznávaným lékařem a ve svých publikacích se zaměřil především na problematiku srdečních onemocnění, zvláště chlopenních vad. Poukázal na rozdíly mezi vrozenou a porevmatickou mitrální stenózou a věnoval se také problematice periferních embolizací v důsledku přítomnosti mitrální stenózy.

Duroziezovo znamení: slyšitelný diastolický šelest nad femorální arterií při jejím stlačení fonendoskopem při aortální insuficienci.

Duroziezova nemoc: vrozená forma mitrální stenózy.

Duroziezův rytmus je auskultační nález u čisté mitrální stenózy, který jako první popsal.

Ebstein Wilhelm (1836-1912)

německý lékař

Narozen ve Slezsku, medicínu studoval ve Wroclawi a Berlíně. Pracoval nejprve ve Wroclawi, poté v univerzitní nemocnici v Göttingenu, kde se stal posléze ředitelem. Věnoval se studiu poruch vstřebávání a problémům spojeným s malnutricí. Věnoval se i historickým tématům, publikoval práce o nemocech některých historických německých osobností. Jeho jménem byla nazvána vzácná vrozená srdeční vada (Ebsteinova anomálie) a návratná horečka spojená s Hodgkinovým lymfomem (Pel-Ebsteinův typ horečky).

Einthoven Willem (1860-1927)

holandský lékař a fyziolog, zakladatel metody EKG

Narozen holandským rodičům na Jávě v dnešní Indonésii. Medicínu vystudoval v Utrechtu a posléze se stal profesorem na univerzitě v Leidenu, kde působil až do své smrti. Sestavil strunový galvanometr (1895) pro snímání elektrických srdečních potenciálů, které snímal bipolárně z končetin se zapojením do rovnostranného trojúhelníku, který je základem vektorové analýzy EKG křivky (Einthovenův trojúhelník). Na získaném záznamu pak označil 5 základních kmitů a vln (P, Q, R, S, T) Normální EKG záznam s použitím tří standardních bipolárních končetinových svodů (I, II, III) publikoval v roce 1906. Za svou práci získal v roce 1924 Nobelovu cenu.

Eisenmenger Victor (1864-1932)

rakouský lékař

Narodil se, žil a pracoval ve Vídni, kde se stal osobním lékařem císaře Františka Josefa I. V roce 1897 popsal mechanismus vzniku pozdní cyanózy při obrácení toku v původně levo-pravé srdeční zkratové vadě. S jeho jménem jsou spojeny termíny Eisenmengerova reakce, Eisenmengerův syndrom, Eisenmengerův komplex.

Eisenmengerova reakce: obrácení původního levo-pravého zkratu na pravo-levý v důsledku zvýšení odporu plicních cév u vrozených srdečních vad s velkým plicním průtokem.

Eisenmengerův syndrom: komplikace hemodynamicky významné vrozené srdeční vady s levo-pravým zkratem (např. defektu komorového septa), která nebyla včas operována. V důsledku hyperkinetické plicní cirkulace dochází k přestavbě plicního cévního řečiště, k rozvoji fixované plicní arteriální hypertenze a obrácení zkratu na pravo-levý, což se klinicky projeví centrální cyanózou, dušností a pravostranným srdečním selháním.

Eisenmengerův komplex: komplexní vrozená vada sestávající z defektu komorového septa a dextropozice aorty, která nasedá nad tento defekt. Vada vede k časnému rozvoji sekundární plicní hypertenze a Eisenmengerova syndromu.

Elmqvist Rune (1906-1996)

švédský lékař a vynálezce

Medicínu studoval na univerzitě v Lundu, od roku 1940 pracoval jako vedoucí výzkumné laboratoře firmy Elema-Schönander (později Siemens-Elema, prodána v roce 1994 americké

společností PACESETTER a posléze přešla do vlastnictví společnosti St. Jude Medical). V roce 1931 vyvinul první EKG zapisovač. V roce 1958 byl implantován první Elmqvistem vyvinutý kardiostimulátor mladému muži s život ohrožujícími bradykardiemi a opakovanými stavy bezvědomí. Operátorem byl kardiochirurg Ake Senning z Karolinska institutu ve Stockholmu.

Erb Wilhelm Heinrich (1840-1921)
německý lékař, neurolog

Narodil se ve Winnweileru nedaleko Kaiserslauternu, studia medicíny ukončil v roce 1864 na univerzitě v Heidelbergu, kde následně několik roků pracoval jako patolog. Poté pracoval v Mnichově a Lipsku, v roce 1883 se vrátil zpět na univerzitu v Heidelbergu, kde pracoval až do svého odchodu do důchodu v roce 1907. Věnoval se toxikologii, histologii, posléze pak obrátil svou pozornost k neurologii. Zde se zabýval neurologickými komplikacemi syfilitidy (tabes dorsalis), poliomyelitidou, muskulární atrofií. Popsal myasthenii gravis (Erb-Goldflamova nemoc)

Erb-Duchennova obrna je svalová paralýza brachiálního plexu vzniklá v průběhu porodu.

Erbovy body – oblast cca 2-3cm nad klíční kostí, kde elektrická stimulace vede ke kontrakci různých svalů paže.

Erbův bod: ve 3. mezižebří 3cm vlevo od sternu je místo, kam se při auskultaci propagují všechny srdeční šelesty, především tiché vysokofrekvenční diastolické šelesty při insuficienci aortální či pulmonální chlopně.

Eustachi Bartolomeo, Eustachius (1500 či 1514-1574)
italský anatom

Pocházel ze San Severina. Vycházel z Galénových prací, pečlivě se věnoval anatomii středouší, kde poprvé popsal svaly související s kladívkem a kovádkou a jejich funkcí v souvislosti se složitou kochleární strukturou. Věnoval se rovněž anatomii zubů první a druhé dentice, objevil a popsal strukturu nadledvin.

Jeho největším dílem byly anatomické tabule (Anatomical engravings) dohotovené v roce 1552, které však sám nedokázal vydat a zapomenuty ve vatikánských archivech byly znovu objeveny a publikovány až v 18. století.

Eustachova trubice – spojení středouší s hltanem

Eustachova chlopeň – struktura v pravé síni při ústí dolní duté žíly, usměrňující ve fetálním období krevní tok.

Fabry Johannes (1860-1930)
německý lékař - dermatolog

Narodil se v Jülichu v Severním Vestfálsku. Po studiích v Bernu a Berlíně působil na kožní a venerologické klinice v Bonnu a Curichu, posléze se stal šéflékařem kožní kliniky v Dortmundu. Měl široký odborný zájem pokrývající celou oblast dermatovenerologie. Jeho jméno je spojeno s geneticky podmíněným onemocněním sphingolipidózou (Fabryho nemoc), jejíž součástí je i rozvoj hypertrofické kardiomyopatie levé komory s následnými charakteristickými EKG změnami.

Fallot Arthur Étienne- Louis (1850-1911)
francouzský lékař

Narozen v Sète v departmentu Hérault. Žil a pracoval v Marseille, kde se stal profesorem hygieny a soudního lékařství. Odborně se věnoval problematice vzniku pneumothoraxu. V roce 1888 detailně popsal čtyři anatomické charakteristiky v té době již známé vrožené srdeční vady odpovídající syndrom modrého dítěte (blue baby syndrome). Tato vrožená srdeční vada dnes nese jeho jméno (Fallotova tetralogie).

Favaloro René Gerónimo (1923-2000)

argentinský kardiochirurg

Narozen v La Plata v Argentině, pracoval nejprve jako lékař v malých nemocnicích. Poté odešel do USA, kde v Clevelandu zahájil profesní dráhu kardiochirurga. Zde v roce 1967 provedl první koronární bypass, kdy u mladé pacientky překlenul uzavřenou koronární tepnu žilním štěpem z v. saphena. Během svého života pak operoval více než 13 000 bypassů. V roce 1971 se vrátil do Argentiny, kde založil Nadaci pro léčbu srdečních onemocnění, kterou sám financoval. V průběhu svého života získal za svou práci řadu mezinárodních ocenění. V roce 2000 v době argentinské hospodářské a politické krize nenašel podporu odpovědných vládních míst pro financování nadace, která upadla do velkých dluhů. Bezvýhodnou situaci řešil sebevraždou střelou do srdce.

Ferrer Marie Irené (1915-2004)

americká profesorka klinické medicíny a kardiologie

Více než 40 let pracovala na prestižní Kolumbijské univerzitě v Nev Yorku. Prováděla výzkum v oblasti srdečních katetrizací, kde dosáhla významných úspěchů. Později obrátila svou pozornost ke studiu elektrokardiografie, kde k jejím nejvýznamnějším dílům patří definice syndromu líného sinusu (sick sinus syndrom) z roku 1973, jako triády epizodicky se vyskytujících atak tachykardií, bradykardií a synkop.

Fick Adolf Eugen (1829-1901)

německý lékař a fyziolog

Narodil se v Kasselu, studoval nejprve matematiku a fyziku, až posléze medicínu na univerzitě v Marburgu, kterou dokončil v roce 1851. Medicínskou dráhu zahájil jako patolog. Profesorem fyziologie se stal nejprve v Curychu, poté ve Würzburgu, kde se věnoval aplikaci exaktních věd ve fyziologii. Studoval svalovou práci ve vztahu k tvorbě tepla. V roce 1895 byl zvolen členem Švédské akademie věd. V roce 1870 byl první, který změřil srdeční výdej pomocí vlastní metody (Fickův princip) vycházející se zákona o zachování hmoty. Rozdíl mezi množstvím kyslíku, který odteče za jednu minutu z plic v arteriální krvi, a množstvím kyslíku, které přiteče ve venózní krvi se rovná množství O_2 , které se za jednu minutu spotřebuje z dýchaného vzduchu. Vyjádřeno rovnicí:

$$SV = \frac{\text{množství spotřebovaného } O_2}{O_2 \text{ art} - O_2 \text{ smíšená krev}}$$

SV= srdeční výdej, množství spotřebovaného O_2 změřeno při dýchání v uzavřeném okruhu jako ekvivalent vydýchaného CO_2 , množství O_2 stanovené oxymetricky v arteriální krvi, množství O_2 stanovené oxymetricky ve vzorku smíšené krve získané katetrizačně z pravého srdce.

Fiedler Karl Ludwig Alfred (1835-1921)

německý internista a patolog

Narozen v Moritzburgu u Drážďan, medicínu studoval v Drážďanech, kde také v roce 1859 promoval. Po promoci působil krátce jako asistent v Rostoku, v letech 1862-1868 byl výkonným patologem v Drážďanech. Z tohoto období jsou známy jeho práce o výskytu svalovce (trichinelóza). V letech 1869-1901 byl vedoucím lékařem interního oddělení téže nemocnice a v této funkci setrval celkem 32 let. V roce 1872 byl povýšen na hlavního lékaře království a stal se osobním lékařem postupně tří saských králů. V roce 1892 získal pozemek, na němž nechal postavit dům pro rekonvalescenci pacientů s plicními onemocněními (Fiedlerův dům) a díky tomu se stal v roce 1894 čestným občanem Drážďan. Vyvinul rovněž troakar, používaný nejprve k hrudním a perikardiálním punkcím v přítomnosti výpotku a tento nástroj následně použili gastroenterologové k provádění laparoskopií. V roce 1899 byl jmenován profesorem, z roku 1900 pochází jeho popis akutní difuzní myokarditidy.

V roce 1901 odešel do důchodu a do soukromí.

Fiedlerova myokarditida: idiopatická či virová intersticiální myokarditida bez postižení perikardu či endokardu.

Fitzpatrick Adam Paulus (1956)

britský kardiolog a elektrofyziolog

Přední britský kardiolog specializující se na problematiku arytmií u dětí i dospělých, včetně ablační a kardiostimulační léčby, specialista na problematiku krátkodobých poruch vědomí. Je konzultantem kardiologie a elektrofyziologie v Manchesteru (Manchester Royal Infirmary). V roce 1992 publikoval doposud používané schéma pro stanovené lokalizace přídatné síňokomorové dráhy u WPW syndromu s použitím analýzy směru vektoru vlny delta na 12ti svodovém EKG záznamu.

Flack Martin William (1882-1931)

britský fyziolog

Narodil se v Bordenu v hrabství Kent. Absolvent Oxfordské medicíny, pracoval jako asistent na anatomii a fyziologii v Londýně, kde se spolu se Sirem Arthurem Keithem věnoval výzkumu anatomie a funkce sinoatriálního uzlu. Upozornil na významné zpomalení srdeční frekvence při prudkém ochlazení oblasti pravé síně v místě lokalizace sinoatriálního uzlu. Na jejich počest se sinoatriální uzel nazývá uzlem Keith-Flackovým. Později se stal ředitelem lékařského výzkumu u Britského královského letectva, kde se věnoval změnám respiračních funkcí u pilotů létajících ve velkých výškách.

Flint Austin (1812-1886)

americký lékař

Narozen v Petershamu ve státě Massachusetts, studoval na universitách v Amherstu a Harvardu, kde studia ukončil v roce v roce 1883. Pracoval postupně v Bostonu, Northhamptu a Buffalu, profesorem se stal na Rush Medical College v Chicagu a později na univerzitě v Louisville. Profesorem klinické medicíny byl rovněž v New Orleans, profesorem patologie a klinické medicíny v Long Island College Hospital byl od roku 1861 až do své smrti. Byl prezidentem lékařské akademie v New Yorku a také Americké lékařské společnosti.

Flintův šelest je mid -diastolický až presystolický šelest slyšitelný v oblasti srdečního hrotu při aortální regurgitaci.

Forrester James (1936)

americký lékař

Medicínu studoval na Perelman School of Medicine univerzity v Pensylvánii, kardiologické vzdělání pak získal na Harvardské univerzitě. Od 70. let minulého století působil ve funkci ředitele kardiologického výzkumu v Cedars Sinai Medical Center v Los Angeles. Věnoval se především problematice výzkumu koronárního onemocnění a položil základy k analýze pravděpodobného vývoje onemocnění. Vycházel z původní Killip- Kimballovy klasifikace, kterou doplnil o hemodynamická měření Swan-Ganzovým katetrem se stanovením zaklíněného tlaku v plicnici a srdečního indexu (Forresterova klasifikace).

Zavedl rovněž novou metodu-koronární angioskopii.

Publikoval více než 400 původních vědeckých prací a jeho činnost byla oceněna řadou prestižních cen.

Forssmann Werner Theodor Otto (1904-1979)

německý lékař

Narozen v Berlíně, kde rovněž vystudoval medicínu. V roce 1929 sám na sobě vyzkoušel možnost zavedení močového katetru žilní cestou do srdce. V letech 1932-1945 byl členem NSDAP, za II. světové války sloužil jako lékař u armády v hodnosti majora. Padl do amerického zajetí a dobu do konce války strávil v americkém zajateckém táboře. Po propuštění v roce 1945 pracoval jako dřevorubec a následně jako venkovský lékař, od roku 1950 jako urolog v Bad Kreuznach. Nobelovu cenu získal v roce 1956 spolu s A. F. Courmandem a W. R. Dickinsonem. Po obdržení Nobelovy ceny se stal profesorem chirurgie a urologie na univerzitě v Mohuči, čestným profesorem na univerzitě v Cordóbě a zastával řadu významných odborných pozic v Německu, Americe či Švédsku.

Galén, Klaudios Galénos (129-200 či 216)

starověký lékař a filosof

Narodil se v Pergamu v dnešním Turecku. Měl široký zájem o řadu oborů, třeba i filosofii, astronomii, zemědělství. Studoval však lékařství na několika školách ve středomoří. Po studiích se vrátil do rodného města, kde se věnoval léčbě různých úrazů a zranění. Poznal, že v žilách teče krev a nikoliv vzduch, poznal, že po protěti nervu ochrne příslušný sval. Zkoušel rovněž různé operace, například oka či mozku. V roce 162 odešel do Říma, kde se zabýval srovnávací anatomii. Prováděl veřejné pitvy různých zvířat a došel k poznatku, že v základních anatomických rysech se člověk od zvířat neliší. Díky svému věhlasu se stal dvorním lékařem císaře Marka Aurelia, později i jeho syna, císaře Commoda. Zemřel dle některých pramenů v roce 200, jiné prameny hovoří o roce 216.

Ganong William Francis Jr. (1924-2007)

americký fyziolog

Narozen v Northamptonu ve státě Massachusetts jako syn významného botanika (Ganong William Francis Sr.), lékařské vzdělání získal na Harvardské univerzitě. Během II. světové války a v korejské válce sloužil v americké armádě, kde byl u zrodu MASH (Mobile Army Surgical Hospital). Po válce působil jako profesor fyziologie na University of California v San Franciscu, v letech 1977-1978 byl prezidentem Americké fyziologické společnosti. Věnoval se výzkumu regulačních systémů organismu. Jako první prokázal, že v regulaci krevního tlaku a bilance tekutin hrají významnou roli ledviny a prokázal význam funkce nadledvin v regulaci vodního a solného hospodářství.

Je autorem knihy Review of Medical Physiology z roku 1963, přeložené do 18 ti jazyků, která se dočkala již 24 vydání.

Lown-Ganong-Levinův syndrom je dnes již nepoužívaný termín pro formy preexcitace využívající k síňkomorovému převodu Jamesův svazek

Ganz William (1919-2009)

slovensko-americký kardiolog

Narodil se v Košicích na Slovensku. Studia na lékařské fakultě Karlovy univerzity v Praze, zahájil v roce 1938. V roce 1940, kdy nacisté uzavřeli české vysoké školy, byl pro svůj židovský původ deportován do koncentračního tábora v Maďarsku. Při transportu do Osvětimi v roce 1944 se mu podařilo uprchnout a do konce války se skrýval. Po válce dokončil studia na lékařské fakultě v Praze a promoval v roce 1947. V roce 1966 s celou rodinou emigroval do USA k příbuzným v Los Angeles a získal zde místo v Cedars Sinai Hospital, kde pracoval až do konce své kariéry. Spolu s Jeremy Swanem uvedli v roce 1970 do klinického použití balonkový katetr, který umožňuje provádění pravostranných srdečních katetrizací včetně získání hodnoty zaklíněného tlaku v plicním řečišti u lůžka nemocného bez použití rtg přístroje.

Zemřel přirozenou smrtí v 90 letech svého života.

Swan-Ganzův balonkový katetr.

Garland Joseph (1893-1973)

americký kardiolog

Narodil se ve státě Massachusetts v rodině, kde otec i dědeček byli lékaři. Studoval na Harvardské univerzitě, kde v roce 1919 získal lékařský diplom. Věnoval se pediatriké kardiologii. Zajímal se rovněž o publikační kardiologickou činnost a od roku 1938 byl členem redakční rady časopisu New England Journal of Medicine, od roku 1947 až do svého odchodu do důchodu v roce 1967 zastával pozici šéfredaktora. Pod jeho vedením se tento časopis stal jedním z nejprestižnějších světových medicínských periodik.

Syndrom Bland-White-Garlandův je obraz myokardiální ischemie při vrozeném odstupu levé věnčité tepny z plicnice.

Goldberger Emanuel (1913-1994)

americký kardiolog

Narodil se v Bronxu v New Yorku, medicínu studoval v Brooklynu. Pracoval jako kardiolog v Montefiore Hospital a v nemocnici Alberta Einsteina v New Yorku, vyučoval na lékařské fakultě ve Valhalle. Věnoval se klinické kardiologii, klinické elektrofyziologii, léčbě akutních stavů v kardiologii. V roce 1942 zavedl do praxe techniku zvýšení voltáže původních Wilsonových unipolárních končetinových svodů, čímž se stal jejich záznam klinicky použitelný. Byl tak vytvořen komplex 12ti svodového EKG používaný dodnes jako základní standardní zápis EKG křivky.

Gussak Ihor (1955)

americko-ukrajinský kardiolog

Narozen na Sibiři v politicky perzekuované ukrajinské rodině. Vystudoval medicínu na univerzitě v Tartu v Estonsku, postgraduální studia absolvoval na univerzitě v Kaunasu (Litva). V roce 1991 emigroval do USA, kde působil na Mayo klinice, v současnosti zastává

pozici profesora na Rudgersově universitě v New Brunswick ve státě New Jersey., je kardiologickým konzultantem v oblasti farmakologie a medicíny, kde se specializuje na časné fáze klinického výzkumu, bezpečnost farmakologické léčby, translační medicínu, srdeční telemonitoring a klinické studie. Je vedoucím lékařem a víceprezidentem v NewCardio, Inc.

Zastává funkci výkonného redaktora časopisu Journal of Electrocardiology.

Jeho odborným zájmem je oblast experimentální a klinické elektrokardiografie a elektrofyziologie, problematika náhlé arytmiické srdeční smrti, bezpečnost farmakologické léčby a problematika akutního i chronického srdečního selhání. Jeho výzkum je zaměřen rovněž na klinickou aplikaci 3D elektrokardiografie. Je členem četných amerických odborných společností a autorem řady vědeckých pojednání.

Jako první popsal novou klinickou jednotku, syndrom krátkého intervalu QT spojeného s náhlou arytmiickou smrtí.

Haïssaguerre Michael (1955)

francouzský kardiolog a elektrofyziolog

Narozen v Bayonne, profesorem kardiologie se stal v roce 1994. V současné době působí jako profesor kardiologie v Hôpital Cardiologique du Haut-Lévêque v Bordeaux-Pessac. Významně se podílí na rozvoji invazivní elektrofyziologie a ablačních technik arytmií. Jako první prokázal roli síňové svaloviny v oblasti ústí plicních žil při vzniku síňové fibrilace a provedl úspěšnou ablační izolaci plicních žil. Prokázal rovněž souvislost EKG syndromu časné repolarizace s rizikem náhlé smrti.

Hampton Aubrey Otis (1900-1955)

americký radiolog

Narozen v Copeville v Texasu, promoval na Baylor College of Medicine v roce 1925. Od roku 1926 pracoval v nemocnici v Massachusetts, od roku 1941 jako přednosta radiologického oddělení. V letech 1942-1945 pracoval jako přednosta radiologického oddělení ve vojenské nemocnici ve Washingtonu. V roce 1940 popsal rentgenologický obraz trojúhelníkovitého plicního zastření s bazí na pohrudnici, vznikající v důsledku plicního infarktu. Tento obraz se nazývá Hamptonův hrb.

Harvey William (1578-1657)

anglický lékař

Narodil se ve Folkstone, kde byl jeho otec soudcem a posléze starostou města. Studoval latinu v Canterbury, v roce 1597 obhájil titul bakaláře umění v Cambridge. Poté cestoval po jižní Evropě a v Padově zahájil v roce 1593 studia medicíny. Studia úspěšně dokončil v roce 1603. Vrátil se do Anglie, kde ještě v téže roce získal na univerzitě v Cambridge titul doktora medicíny. V roce 1604 vstoupil v Londýně do Spolku lékařů. Působil v nemocnici Sv. Bartoloměje. Měl bohatou aristokratickou klientelu včetně krále Jamese I. a kancléře Bacona. Pečlivě studoval anatomii, prováděl četné pitvy zvířat, pochopil funkci žilních chlopní a prokázal, že krev obíhá v organismu dokola v souvislosti se srdeční činností, což bylo v příkrém rozporu s dosud uznávaným Galénovým tvrzením, že krev se pohybuje v žilách sem a tam.

Byl znám jako nejlepší anatom Anglie a přednášel v Královské lékařské společnosti v rámci prestižních Lumleyových lekcí. V průběhu anglické občanské války doprovázel krále Charlese I., ošetřoval raněné a staral se o královny děti. Po návratu postupně opouštěl své

pozice a po úmrtí své ženy bezdětný odešel do ústraní, kde se věnoval studiu literatury. Zemřel na krvácení do mozku.

Hay John (1873-1959)

britský lékař

Narodil se v Liverpoolu jako nejstarší syn skotských rodičů. Studoval medicínu v Liverpoolu, studia ukončil s vyznamenáním v roce 1895. Působil v Liverpoolu nejprve jako domácí lékař, od roku 1904 pak získal trvalé místo v Stanley Hospital v Liverpoolu. Zde byl žákem významného lékaře Jamese Mackenzieho, pionýra britské kardiologie (první použil sphygmogram ke studiu pulzu a arytmií). V roce 1903 byl zvolen členem Královské lékařské společnosti, v roce 1914 založil první kardiologickou kliniku v Liverpoolu. V průběhu I. světové války bojoval ve Francii, v roce 1922 byl zakládajícím členem Cardiac Clubu, který se následně transformoval do Britské kardiologické společnosti, jejímž byl předsedou v letech 1928, 1932 a 1948. V roce 1924 se stal profesorem a vedoucím oddělení medicíny liverpoolské univerzity a v této funkci působil až do svého odchodu do důchodu v roce 1934, kdy se stal emeritním profesorem. Jeho hlavním odborným zájmem byla problematika koronárních bolestí, arytmií a srdečního selhání. Byl autorem řady odborných publikací a jako brilantní řečník byl často zván k přednesení prestižních přednášek. Jeho koníčky byla malba a hudba, hrál velmi dobře na housle a violu.

Jeho neznámějším objevem byl popis síňokomorového bloku typu Mobitz II z roku 1906, ke kterému dospěl současnou analýzou radiálního arteriálního pulzu pomocí sphygmogramu a jugulárního pulzu s využitím phlebogramu. Tentýž děj popsal Woldemar Mobitz z EKG záznamu až v roce 1924.

Herles František (1900-1991)

český kardiolog

Přednosta II. interní kliniky Lékařské fakulty Karlovy univerzity.

Založil českou elektrokardiografickou školu, jako první u nás popsal již v roce 1929 infarkt myokardu. Jeho kniha Základy elektrokardiografie z roku 1954 je první komplexní učebnicí oboru v českém jazyce. Byl rovněž u zrodu katetizační laboratoře II. interní kliniky Karlovy univerzity v Praze, zabývající se problematikou cor pulmonale.

Hippokratés (460 př. n. l. – před r. 370 př. n. l.)

starověký lékař, zakladatel racionálního lékařství

Narodil se na řeckém ostrově Kós. V mládí cestoval a studoval ve východním středomoří. Stal se nejznámějším a nejvýznamnějším představitelem tzv. kóské školy a přisuzuje se mu autorství přinejmenším základních částí Corpus Hippocraticum, prvních lékařských textů, které se zásadním způsobem odlišovaly od předchozího léčitelství založeného spíše na magii a kouzlech. Od něj pochází teorie o nemocech jako o porušené rovnováze 4 tělesných šťáv (černá žluč, žlutá žluč, krev, sliz). Rozvinul rovněž myšlenku zachování lékařského tajemství a tato myšlenka se později stala jedním ze tří základních etických principů tzv. Hippokratovy přísahy (zachování lékařského tajemství, vděk svým učitelům, vědomé neublížení svému pacientovi). Zemřel v Řecku ve městě Larissa, různé prameny uvádí rozdílná data v rozmezí let 370-377 př. n. l.).

His Wilhelm Jr. (1863-1934)

švýcarský kardiolog a anatom

Narozen ve Švýcarsku jako syn významného anatoma Wilhelma Hise staršího, pracoval jako profesor medicíny v Berlíně, v roce 1918 byl zvolen děkanem lékařské fakulty, v roce 1928 pak rektorem univerzity. Jako první v roce 1893 popsal svazek specializované tkáně (dnes Hisův svazek) zajišťující převod elektrického vzruchu ze síní na komory. Byl rovněž první, který upozornil na skutečnost, že srdeční stahy jsou spouštěny specializovanými buňkami v myokardu.

Holter Norman (1914-1983)
americký biofyzik

Narozen v Heleně, hlavním městě státu Montana, vystudoval chemii a fyziku na univerzitách v USA. Postgraduálně studoval v Heidelbergu a Chicagu, nukleární studie dokončil v Oregonu. Profesorem se stal na univerzitě v San Diegu. Jako vědec vedl specializovaný tým při testování nukleárních zbraní na atolu Bikini. V rámci biofyzikálních testů účinků ionizujícího záření sestavil první dlouhodobý monitorovací systém umožňující záznam elektrické srdeční aktivity po dobu 24hodin a více. Později tento systém věnoval pro použití v medicíně.

Holzkecht Guido (1872-1931)
rakouský lékař

Pocházel z Tyrolska, medicínu studoval na univerzitách ve Strassburgu, Könisbergu a ve Vídni. Původně toužil být psychiatrem, ale tehdy nový objev rentgenových paprsků jej natolik zaujal, že tomuto oboru zcela propadl. V roce 1905 byl jmenován do funkce ředitele radiologické laboratoře ve Vídni, posléze se stal profesorem na vídeňské univerzitě. Věnoval se využití různých rentgenových projekcí ve studiu onemocnění aorty, jícnu a ostatních nitrohruďných orgánů. Byl první, kdo na rentgenovém snímku žaludku rozpoznal jeho rakovinu. Obohatil rovněž odbornou terminologii, kde zavedl název bulbus duodena či haustrace. V nemocnici vybudoval centrální radiologické oddělení, byl spoluzakladatelem vídeňské radiologické společnosti. Jako jeden z prvních si začal uvědomovat možná zdravotní rizika při používání rentgenových paprsků a již v roce 1902 publikoval svůj vlastní vynález dozimetru („chromoradiometr“). Jako většina pionýrů radiologie zemřel na následky radiací expozice. Postupně přes radiodermatitidu následovaly amputace prstů a poté četné operace rukou a paží. Pracoval nadále se speciální protézou, nakonec však podlehl rakovině vyvolané rentgenovým zářením.

Holzkechtův retrokardiální prostor: na bočním snímku hrudníku prostor mezi zadní konturou srdce a páteří, do kterého se může vyklenovat obrys levé síně při jejím zvětšení v důsledku mitrální stenózy.

Chagas Carlos (1879-1934)
brazilský lékař a bakteriolog

Narodil se v malé obci Oliveira v Brazílii, medicínu vystudoval v Rio de Janeiru. Věnoval se studiu malárie a aktivně se věnoval prevenci této nemoci. Při své práci na potlačení malárie v Lassance ve státě Minas Gerais objevil v krvi nový druh prvoků, které nazval Trypanosoma cruzi na počest svého učitele a přítele Oswalda Cruze. Rozpoznal rovněž biologickou vazbu tohoto prvoka na krev sající plošticí Triatoma infestans, vyskytující v obydlích chudých domorodců. Rozpoznal rovněž rezervoár parazita, kterým je domácí kočka. Četnými pitvami zemřelých pak identifikoval i některé orgánové změny vyvolané parazitem. Stal se tak prvním

v medicíně, kdo popsal novou infekční nemoc od infekčního agens, přes klinicko-patologický obraz, mechanismus přenosu i epidemiologii. Svůj objev publikoval v roce 1909 pod názvem americká trypanozomiáza, onemocnění je nyní známo jako Chagasova nemoc.

Chagas se dále věnoval terénní práci v Amazonii, kde studoval epidemiologii protoparazitárních onemocnění. V roce 1918 byl povolán zpět do Rio de Janeiro, aby koordinoval boj proti šířící se epidemii španělské chřipky.

Za svou práci byl oceněn řadou mezinárodních uznání a titulů honoris causa. Zemřel v 55 letech na infarkt myokardu.

Cheyne John (1777-1836)

britský lékař a chirurg

Narodil se v rodině chirurga, medicínu studoval v Edinburghu. Vstoupil do armády a působil jako chirurg u dělostřelectva, poté převzal lékařskou praxi po svém otci. V roce 1811 přesídlil do Dublinu, kde se mimo práci v nemocnici zajímal i o válečnou medicínu a v roce 1820 se stal hlavním lékařem britského vojska v Irsku. Od roku 1831 do své smrti žil v Anglii. Napsal řadu odborných pojednání, mimo jiné o dětských nemocech, o onemocnění hrtanu a průdušek či o epidemické horečce.

Cheyne-Stokesovo dýchání je vlnivé dýchání se vzestupnou fází, při níž se dýchání prohlubuje a urychluje, sestupnou fází a apnoickou pauzou.

James Thomas Naum (1925-2010)

americký kardiolog

Byl jednou z vedoucích osobností americké kardiologie druhé poloviny dvacátého století. Byl ředitelem lékařské části univerzity v Alabamě a prezidentem lékařské větve texaské univerzity v Galvestonu. Mezi jeho nejnámější výzkumné aktivity patří práce týkající se anatomie koronárních arterií a anatomie převodního systému srdečního. Termínem Jamesova vlákna jsou označovány struktury převodního systému srdečního odstupující za zadního internodálního traktu a upínající se v oblasti distální části AV uzlu.

Jarisch Adolf Jr. (1891-1965)

rakouský farmakolog

Narodil se v Innsbrucku v rodině známého dermatologa Adolfa Jarische staršího (1850-1902). Studoval v Innsbrucku a Štýrském Hradci, kde v roce 1914 získal doktorát medicíny. Pracoval nejprve jako asistent na ústavu farmakologie ve Štýrském Hradci, posléze se po krátkém pobytu v Düsseldorfu vrátil do Innsbrucku. Zde založil farmakologický ústav, který v letech 1924-1945 vedl. Jeho hlavním životním výzkumným tématem byla problematika regulačních mechanismů oběhové soustavy. V roce 1937 svými experimenty prokázal platnost již dříve Bezoldem publikovaných výzkumných závěrů (Bezold-Jarischův reflex). Během druhé světové války byl jako odborník na problematiku cirkulace konzultován profesorem fyziologie Holzlöhnerem, který prováděl pro potřeby letectva experimenty s rychlým podchlazením organismu na vězních koncentračního tábora v Dachau.

Emeritním profesorem se stal v roce 1958.

Bezold-Jarischův reflex je triáda (apnoe, bradykardie, hypotenze) v odpovědi organismu na intravenózně podané veratrové alkaloidy.

Jervell Anton (1901-1987)

norský lékař

Narodil se v Kristianii, studoval ve Vídni, Paříži, Anglii i USA. Studia medicíny dokončil v roce 1925, v roce 1936 obhájil doktorát. Jako lékař působil v nemocnici v Tonsbergu, profesorem byl jmenován v roce 1957 na univerzitě v Oslu. Výzkumně se zabýval onemocněními srdce, jeho jméno je spojeno s popisem syndromu Jarvell Lange-Nielsenovým v roce 1953.

Jones Thomas Duckett (1899-1954)

americký kardiolog

Narodil se v lékařské rodině v Petersburgu ve státě Virginia. Studoval na vojenském lékařském institutu ve Virginii, kde v roce 1919 získal lékařský diplom. V letech 1922-1923 pracoval v Massachusetts s Paul Dudley Whitem. Krátce pracoval na lékařské fakultě univerzity ve Virginii a dalších 19 let působil v Bostonu. Zde zaměřil svou pozornost na problematiku revmatické horečky. Jeho práce získala brzy zaslouženou pozornost a v roce 1929 byla na jeho popud v nemocnici v Massachusetts založena klinika pro výzkum revmatické horečky. V průběhu 30tých let pak byla prokázána souvislost tohoto onemocnění s předchozí infekcí beta hemolytickým streptokokem. V roce 1942 publikoval spolu s Josephem Garlandem sestavu pacientů čítající více než 1 000 případů revmatické horečky a v roce 1944 definoval pět velkých a 7 malých kritérií pro její diagnostiku. V roce 1948 pak zveřejnil první výsledky úspěšné léčby penicilínem. Stál u zrodu Národního kardiologického institutu v USA a byl uznávaným členem řady významných odborných společností. Zemřel na následky maligní hypertenze ve věku 55 let.

Keith Arthur (1866-1955)

skotský anatom a antropolog

Narodil se v Persley jako syn farmáře, studoval na universitě v Aberdeenu, studia ukončil v roce 1888. Poté odjel do tehdejšího Siamu, kde sbíral rostliny pro botanickou zahradu v Kew a pracoval jako průmyslový lékař ve zlatých dolech v Thajsku. Po návratu studoval anatomii v Londýně. V roce 1906 spolu s M.W. Flackem publikovali práci, ve které popsali anatomii a funkci sinoatriálního uzlu. V dalším výzkumu se zaměřil na antropologii a problematiku lidské evoluce, stal se prezidentem Královského antropologického institutu. Zastával teorii eurocentrického původu člověka, stejně tak i teorii skupinové selekce v evoluční biologii, kdy některé jeho úvahy jsou poněkud kontroverzní.

Kent Albert Frank Stanley (1863-1958)

anglický fyziolog

Narodil se v Stratford Tony v hrabství Wildshire. Medicínu studoval v Oxfordu. Pracoval v londýnském St. Thomas Hospital, kde založil radiologické oddělení, později se stal profesorem fyziologie v Bristolu a věnoval se průmyslové hygieně. Studiu histologie srdce se věnoval až do konce života soukromě. Jako Kentův svazek jsou označovány anatomické přídatné spojky mezi síněmi a komorami odpovědné za vznik makrocentrálních síňokomorových tachykardií při WPW syndromu.

Kerley Peter James Sir (1900-1979)

britský radiolog

Narozen v Dundalku v Irsku v rodině kupce, studia medicíny úspěšně absolvoval v roce 1923 na univerzitě v Dublinu. Po studiích odešel do Vídně, kde chtěl původně studovat otorhinolaryngologii. Zde se však seznámil s rychle narůstajícím významem využití rentgenových paprsků a přestoupil na radiologii. Po návratu do Anglie absolvoval radiologický kurz v Cambridge a v roce 1925 získal radiologickou odbornou způsobilost. Od roku 1930 působil jako asistent, později ve funkci přednosta radiologického ústavu ve Westminster Hospital a současně působil i v Royal Chest Hospital v Londýně. V roce 1939 založil radiologickou fakultu, kde vedl četné přednášky a lekce pro studenty. Byl brilantním radiodiagnostikem a popsal několik rentgenových známek, např. Kerleyovy linie A-C či dřevákovitý tvar srdce typický pro Fallotovu tetralogii. Za II. světové války krátce působil v pozici specialisty-radiologa v armádě v Singapuru. Od roku 1944 se plně věnoval zavádění plošného rentgenového screeningu v boji proti plicní tuberkulóze. Rád chytal ryby a při rybaření ve Skotsku se setkal s králem Jiřím VI, náruživým kuřákem, u kterého posléze při rentgenovém vyšetření diagnostikoval plicní karcinom. Jako radiolog byl i nadále jedním z lékařů, pečujících o královskou rodinu a za své služby byl v roce 1972 královnou Alžbětou II povýšen do šlechtického stavu.

Zemřel na srdeční příhodu.

Kerleyovy linie B jsou horizontální linie v bazálních oblastech plicního parenchymu na zadopředním rtg snímku hrudníku objevující se při městnání v malém oběhu.

Koch Walter Karl (1880-1962)

německý patolog

Narodil se v Dortmundu, studoval ve Freiburgu a na Akademii císaře Viléma v Berlíně, doktorát získal v roce 1907. Byl vojenským lékařem a působil v patologickém ústavu v Heidelbergu a později v Berlíně, kde získal erudici patologa. V roce 1922 byl jmenován profesorem a přednostou patologického oddělení v nemocnici Westend v Berlíně. Jeho stěžejní výzkumné práce se týkaly anatomie srdce, jako první použil pro primární centrum tvorby vzruchů název sinusový uzel.

Kochův trojúhelník je oblast v pravé síni vymezená vzadu ústím koronárního sinu, vpředu komisurou septálního cípu trojcípé chlopně a Todarovou šlachou. Uvnitř této oblasti se nachází struktury síňokomorového převodního systému.

Kussmaul Carl Philipp Adolf Konrad (1822-1902)

německý lékař

Narodil se v lékařské rodině v obci Graben poblíž Karlsruhe. Medicínu studoval na univerzitě v Heidelbergu. Po promoci v roce 1845 sloužil jako chirurg 2 roky v armádě, poté působil jako praktický lékař. Pro získání doktorátu odešel do Würzburgu, kde pracoval pod vedením Virchowa. Následně působil jako profesor medicíny v Heidelbergu (1857) Erlangenu (1859), Freiburgu (1859) a Strassburgu (1876). Zemřel v Heidelbergu při jednom ze záchvatů anginy pectoris.

Ve své době byl uznáván jako vynikající lékař s širokým odborným přehledem, kdy jeho četné publikační aktivity zasahují do řady oborů, jako je kardiologie, revmatologie, gastroenterologie, endokrinologie, psychiatrie či neurologie. S jeho jménem je spojeno několik eponym.

Kussmaulovo znamení: paradoxní znatelné zvýšení náplně jugulárních žil v inspiriu je známkou zvýšeného tlaku v pravé síni při postižení funkce pravé komory (konstriktivní

perikarditida, restriktivní kardiomyopatie, pravostranné srdeční selhání, infarkt pravé komory, masivní plicní embolie).

Kussmaulovo dýchání je hluboké a rychlé dýchání při stavech spojených s metabolickou acidózou (nejčastěji ketoacidotické diabetické kóma).

Kussmaulova nemoc je polyarteritis nodosa.

Lancisi Giovanni Maria (1654-1720)

italský lékař, epidemiolog a anatom

Vystudoval medicínu na univerzitě v Římě (Collegio Romano). Stal se osobním lékařem několika papežů (Innocent XI, Clement XI a Innocent XII). Při svém pobytu ve Vatikánu objevil v knihovně zapomenuté Eustachovy anatomické tabule z roku 1562, které vydal v roce 1714. Věnoval se studiu infekcí a jako první upozornil na vztah mezi výskytem komárů a malárií a doporučoval vysoušení bažin jako lůžiska komárů. Významným způsobem přispěl k potlačení virového dobytčího moru, kdy doporučoval důslednou likvidaci všech nemocných či podezřelých zvířat.

Věnoval se také kardiologickým tématům, popsal vegetace na chlopních, kardiální formu syfilis, či aneurysmata. Vytvořil rovněž klasifikaci srdečních nemocí. Jeho stěžejní dílo *De Motu Cordis et Aneurysmatibus* vyšlo až po jeho smrti v roce 1728.

Lancisiho znamení: viditelná mohutná tepová vlna na jugulární žíle při systole komor jako důsledek nedomykavosti trojcípé chlopně.

Lange-Nielsen Fred (1919-1989)

norský lékař

Studoval na univerzitě v Oslu. Pracoval v nemocnici v Tonsbergu, kde spolu s A. Jervellem popsali v roce 1953 syndrom prodloužení intervalu QT na EKG spojený s možností náhlé smrti v kombinaci s vrozenou hluchotou (syndrom Jervell-Lange-Nielsenův). Byl rovněž významným jazzovým hudebníkem (basa, zpěv), hrál v několika norských swingových orchestrech.

Lenégre Jean (1904-1972)

francouzský kardiolog

Narozen v Paříži, kde rovněž studoval. Nejprve pracoval jako patolog, posléze (1939) se stal profesorem kardiologie. Po službě v armádě (1939-1940) pracoval v nemocnici Lariboisière do roku 1949, poté v nemocnici Boucicaut. Postupně se stal prezidentem Francouzské i Evropské kardiologické společnosti, byl editorem časopisu *Archives des Maladies du Coeur*. Věnoval se studiu vrozených srdečních vad a detailnímu studiu převodního systému (Hisův svazek a jeho větvení), kde plně zužitkoval své předchozí patologickoanatomické zkušenosti. Zabýval se rovněž hemodynamikou a katetrizací srdce.

Trpěl kalcifikovanou aortální stenózou a zemřel náhle při kolapsu na ulici.

V roce 1964 nezávisle s Mauricem Levem popsal nález izolovaného postižení převodního systému srdečního vyústujícího do síňokomorového bloku, kdy podkladem je geneticky podmíněné sklerodegenerativní postižení síňokomorového spojení při jinak normálním nálezu na myokardu a věnčitých tepnách. Lev-Lenégrova choroba.

Lev Maurice (1908-1994)

americký patolog

Narozen ve státě Missouri v USA jako syn ruských emigrantů. Studoval medicínu a v roce 1930 promoval na univerzitě v New Yorku. Během II. světové války sloužil až do roku 1946 v armádě. Většinu své profesní kariéry (1957-1982) strávil v Institutu Ludviga Hektoena v Chicagu ve funkci ředitele centra pro výzkum vrozených srdečních onemocnění. Široce se věnoval problematice dětské kardiologie a vynikl svými pracemi o patologii a patogenezi vrozených srdečních malformací s vazbou na struktury převodního srdečního systému. Věnoval se rovněž studiu substrátu při komorové preexcitaci či u vrozeného síňokomorového bloku. V letech 1982-1988 pracoval jako ředitel klinických laboratoří v Deborah centru v New Jersey a v závěru své kariéry se podílel na řízení centra pro výzkum vrozených srdečních onemocnění a onemocnění převodního systému v Christ Hospital v Oak Lawn ve státě Illinois. Nezávisle s Jeanem Lenégrem popsal v roce 1964 fibrózu či kalcifikace v síňokomorovém převodním systému s následným síňokomorovým blokem u pacientů s jinak normálním myokardem a normálním nálezem na věnčitých cévách. Onemocnění má genetický podklad a je známé pod názvem Lev-Lenégrova choroba.

Levine Samuel Albert (1891-1966)

americký kardiolog narozený v Polsku

Narodil se ve městě Lomža v Polsku, do USA se rodina přestěhovala, když mu byly 3 roky. Studoval v Bostonu, medicínu pak na Harvardské univerzitě, kde dokončil lékařské vzdělání v roce 1914. Aktivně se účastnil I. světové války. Jeho následná profesní kariéra je spojena s Peter Bent Brighamovou nemocnicí v Bostonu, kde v roce 1948 získal titul profesora, v roce 1957 odešel do důchodu.

Byl uznávaný a entuziastický lékař s širokým rozhledem, oblíbený učitel a přednášející. Byl jedním z prvních, kdo popsal již v roce 1929 známky koronární trombózy, byl přítomen prvním pokusům o mitrální valvulotomii či totální thyreoidektomii při srdečním selhání.

Levinova škála intenzity srdečních šelestů I – VI, dodnes používaná.

Levinovo znamení: šíření prekordiální bolesti do levé horní končetiny jako známka akutního koronárního syndromu, kdy pacient k tomu, aby ukázal směr šíření bolesti, využívá pravou ruku.

Lown-Ganong-Levinův syndrom je dnes již nepoužívaný termín pro formy preexcitace využívající k síňokomorovému převodu Jamesův svazek

Lewis Thomas (1881-1945)

britský kardiolog

Narozený v Cardiffu, pracoval jako domácí lékař s úvazkem v londýnské Královské námořní nemocnici. Od roku 1906 byl v kontaktu s Willemem Einthovenem a již v roce 1908 byl první, kdo použil jeho elektrokardiograf v klinické praxi. V témže roce poprvé na EKG záznamu diagnostikoval síňokomorový blok. Jako první publikoval koncepci mechanismu krouživé kontrakce při vzniku flutteru síní. Studoval nejen arytmie, ale věnoval se také funkci kožních kapilár, periferním cévním nemocemi a především Raynaudově nemoci. Známé jsou rovněž jeho práce z období I. světové války, kdy u vojáků studoval DaCostův syndrom, stavy s příznaky připomínajícími srdeční onemocnění při fyzickém přepětí.

Libman Emanuel (1872-1946)

americký lékař

Narozen v New Yorku, kde také studoval a v New York's Mount Sinai Hospital strávil téměř celou svou medicínskou kariéru.

Lown Bernard (1921)

americký kardiolog

Narozen ve městě Utena v Litvě. Věnoval se problematice náhlé smrti a vyvinul první defibrilátor použitelný pro zastavení rychlých, život ohrožujících arytmií. Byl první, kdo použil lidokain v indikaci léčby arytmií, zasloužil se rovněž o koncepci vzniku koronárních jednotek. Poprvé rovněž použil termín sick sinus syndrom (1967) pro pacienty nereagující na elektrickou kardioverzi fibrilace síní. Angažoval se rovněž v oblasti mírového hnutí v boji proti atomovým zbraním a v roce 1985 získal Nobelovu cenu míru. V posledních letech působil jako profesor emeritus na Harvardské univerzitě. S jeho jménem je spojena například klasifikace komorových extrasystol, či dnes již nepoužívaný název Lown Ganong Levinův syndrom pro formy preexcitace využívající k síňokomorovému převodu Jamesův svazek.

Löffler Wilhelm (1887-1972)

švýcarský lékař

Studoval na několika univerzitách (Ženeva, Vídeň, Štrasburk), doktorát získal na univerzitě v Basileji v roce 1911. Pracoval nejprve jako patolog, posléze ve fyziologicko-chemickém institutu ve Štrasburku. Od roku 1913 působil na klinice v Basileji, kde se v roce 1917 habilitoval. V roce 1921 získal profesuru a stal se ředitelem univerzitní lékařské polikliniky v Curychu.

Byl erudovaným výzkumným pracovníkem jak v laboratoři, tak na klinice. Během svého lékařského působení zavedl ve Švýcarsku plošné rtg vyšetřování, jako jeden z prvních začal používat inzulín. Jako první popsal difuzní nástěnnou endokarditidu.

Löfflerova endokarditida: vzácná forma progredující endokarditidy spojená s vysokou eosinofilií v krvi, která může vést až k srdečnímu selhání.

Löfflerova pneumonie: většinou prchavý, benigní, často migrující plicní infiltrát spojený s eosinofilií. Někteří autoři ho vztahují pouze k parazitární etiologii (askaridóza), jiní jeho etiologii chápou širěji a může jít o projev působení různých alergenů.

Luciani Luigi (1840-1919)

italský fyziolog

Narozen v rodině italských intelektuálů a vlastenců, sám se aktivně zapojil do politického hnutí za sjednocení Itálie a díky tomu zahájil svá studia se zpožděním. V roce 1868 úspěšně dokončil studia na lékařské fakultě v Boloni a po krátkém pobytu v Neapoli zahájil svou profesní dráhu v laboratoři fyziologie pod vedením Luigi Vella. Zájem o studium srdečního rytmu ho přivedl do Lipska, kde pracoval pod vedením Carla Ludwiga. Během pobytu v Lipsku demonstroval na žabím preparátu situaci, kdy dochází k pravidelnému vynechání tepové vlny a která je dnes známa jako Luciani-Wenckebachův fenomén.

V roce 1875 se vrátil zpět do Boloně a postupně získal profesuru lékařské patologie v Parmě a profesuru fyziologie v Sieně, Florencii a v Římě, kde se stal v roce 1898 rektorem univerzity La Sapienza.

Mimo studia kardiovaskulárních funkcí se věnoval rovněž problematice autonomního nervového systému, funkci sleziny, patogenezi horečky a problematice výživy. Věnoval se rovněž studiu centrálního nervového systému a definoval triádu příznaků svědčících pro onemocnění mozečku. Zemřel v 78 letech na močovou infekci.

Luciani-Wenckebachův fenomén je EKG obraz cyklicky se opakujících period postupného prodlužování intervalu PQ s výpadem komplexu QRS na konci periody.

Lucianova trias: (atonia, asthenia, astasia) jako známka onemocnění mozečku.

Lutembacher René (1884-1968)

francouzský lékař, kardiolog

Narozen v Jouy-en-Josas nedaleko Versailles, medicínu studoval v Paříži, kde v roce 1912 promoval. Pracoval jako lékař v kardiologickém centru v nemocnici v bývalém departmentu Seine-et-Oise na jihozápadním předměstí Paříže. Publikoval řadu odborných sdělení z kardiologie, jako první rozlišoval mezi organickým a funkčním onemocněním srdce.

Lutembacherův syndrom: kombinace čisté mitrální stenózy (vrozené či získané) s defektem síňového septa.

Mahaim Ivan (1897-1965)

belgický patolog

Narozen v belgickém Liége. Medicínu studoval v švýcarském Lausanne, kde poté působil jako profesor na ústavu patologie. Největší ohlas vzbudily jeho práce týkající se parahisálních atriofascikulárních a nodoventrikulárních síňokomorových spojek (Mahaimův svazek), vedoucích k možnému vzniku reentrálních síňokomorových arytmií. Významným dílem byla rovněž sestava více než 400 pacientů s nádory srdce, kde jako první upozornil na možnosti chirurgického řešení.

Marfan Antoine Bernard-Jean (1858-1942)

francouzský pediatr

Narodil se v Castelnaudary v jižní Francii. Medicínu začal studovat proti vůli rodičů, nejprve v Toulouse, poté pokračoval v Paříži, kde studia dokončil v roce 1866. Pracoval na různých pozicích, od roku 1914 působil jako profesor dětské hygieny na pediatrické klinice v Paříži, kde pracoval až do svého odchodu do důchodu v roce 1928.

V roce 1896 popsal klinický obraz vrozeného syndromu postižení pojivové tkáně, kostí, očí a cév u první pětileté pacientky Gabriely, který byl až v roce 1931 holandským lékařem Henrikem nazván Marfanovým syndromem. Ironií osudu se právě u této první pacientky ve světle pozdějších výzkumů o pravý Marfanův syndrom nejednalo.

Zabýval se rovněž problematikou dětské tuberkulózy, tyfu, záškrtu a dětské výživy.

Mimo medicínu se věnoval rovněž hudbě, literatuře a benátskému malířství. Velkou část svého dědictví odkázal nadaci boje proti dětské tuberkulóze, kterou založil.

Marfanův (Marfan-Madelung) syndrom popsaný v roce 1896 je vrozené autozomálně dominantní onemocnění mezodermální a ektodermální tkáně s následnou hypermobilitou kloubů spojené s prodloužením kostí, ektopií čočky a cévními defekty (často aneuryzma aorty).

Dennie-Marfanův syndrom je spastická paraplegie dolních končetin s mentální retardací u pacientů s vrozenou formou syfilis.

Marfanův zákon: prodělání lokální tuberkulózy v dětství chrání organismus proti rozvoji následné plicní tuberkulózy. Tento postulát vedl následně k rozvoji vakcinace proti tuberkulóze.

Marfanovo znamení je přítomnost červeného trojúhelníkovitého povlaku na jazyku dítěte s horečkou, jako známka onemocnění tyfem.

Master Arthur M. (1895-1973)

americký kardiolog

Narodil se v New Yorku, kde také na Cornell University Medical College jako premiant ročníku ukončil studia v roce 1921. Jeho profesní dráha je spojena s Mount Sinai Medical Center v New Yorku, kde pracoval téměř 50 roků. V období obou světových válek aktivně sloužil u námořnictva. Od roku 1933 zastával pozici vedoucího kardiologické kliniky a oddělení elektrokardiografie, kardiologického konzultanta a od roku 1968 působil jako emeritní profesor. Byl vynikajícím lékařem a učitelem. Zabýval se problematikou akutní kardiologie, stejně tak jako problematikou ovlivňování všech rizikových faktorů vedoucích k rozvoji ischemické choroby srdeční. V popředí jeho zájmu byla rovněž problematika akutních subendokardiálních ischemií bez vývoje kmitu Q na EKG.

V roce 1935 publikoval první standardizovaný 90ti vteřinový zátěžový test na dvoustupňových schůdkách s registrací pulzu, krevního tlaku a se záznamem EKG před a po zátěži, sloužící k diagnostice koronární insuficience.

Mirowski Michel (1924-1990)

polský lékař židovského původu

Narozen ve Varšavě s původním jménem Mordechai Frydman. Jméno mu změnil otec na Mieczysław Mirowski jako ochranu před nacisty. Po obsazení Polska unikl na Ukrajinu. Po válce začal studovat medicínu v Gdaňsku, znovu však prchá před antisemitismem do Izraele a Francie, kde v roce 1954 ukončil studia v Lyonu. Po studiích pracoval nejprve v Izraeli, poté v Mexico City a nakonec v John Hopkins Hospital v Baltimore. Věnoval se léčbě maligních arytmií a po dobu 12 let spolu s kolegy vyvíjel a miniaturizoval implantabilní defibrilátor, který byl poprvé použit v roce 1980. Zemřel na maligní myelom. Křestní jméno Michel začal používat poté, co ho tak oslovovala jeho francouzská manželka.

Mobitz Woldemar (1889-1951)

německý lékař a kardiolog

Narodil se v ruském St. Peterburgu, studoval ve Freiburgu a Mnichově. Pracoval postupně na několika místech, získal místo docenta na klinice vnitřních nemocí ve Freiburgu a poté místo lékařského ředitele nemocnic v Magdeburgu. Věnoval se především kardiologii, v roce 1924 popsal na EKG dva typy AV bloku II° a zhodnotil jejich prognostický význam. Jeho koncept AV bloku Mobitzova typu I (synonymum pro Wenckebachovy periody) a Mobitzova typu II je dodnes platný.

Morgagni Giovanni Battista (1682-1771)

italský anatom

Narozen ve Forlí. V šestnácti letech odešel do Boloně, kde studoval filozofii a medicínu a obojí studia úspěšně dokončil v roce 1701. Svou odbornou kariéru zahájil jako prosektor u Antonia Valsalvy, Malpighiho žáka. Po odchodu Valsalvy do Parmy se stal jeho následníkem a svými pracemi o anatomii hrtanu či malé pánve si získal v Evropě pověst uznávaného anatoma. V roce 1712 odešel do Padovy, kde úspěšně vyučoval medicínu až do své smrti. Byl vysoce uznáván již za svého života. V roce 1708 byl zvolen členem Caesareo-Leopoldiny akademie, později členem Královské společnosti, Pařížské a Berlínské akademie věd a St. Petersburgské akademie. Jeho odborné anatomické práce psané v latině byly překládány do francouzštiny, angličtiny či němčiny a staly se základem moderního pohledu na

anatomii, srovnávací a patologickou anatomii ve vztahu ke klinickým projevům nemocí a k praktické medicíně.

Jeho největším dílem, na kterém pracoval 20 let, je rozsáhlá pětisvazková práce „De sedibus, et causis morborum per anatomen indagatis“ z roku 1761, shrnující poznatky z více než 650 případů klinického pozorování nemoci v porovnání s pitevním nálezem.

Morgagni-Adams–Stokesův syndrom je náhlá ztráta vědomí v důsledku poruchy zásobení mozku kyslíkem z kardiálních příčin.

Narula Onkar Singh (1937)

americký kardiolog indického původu

Působí na univerzitě v Miami na Floridě a také jako privátní kardiolog. V roce 1972 publikoval metodu měření sinoatriálního převodního času jako test pro diagnostiku sick sinus syndromu.

Osborn J. John (1917-2014)

americký lékař

Po ukončení studií pracoval v nemocnici Johns Hopkins v Baltimore, kde se věnoval problematice vlivu hypotermie na organismus teplokrevných živočichů, dělal četné pokusy na zvířecích modelech. Během II. světové války sloužil v americké armádě na Filipínách, po návratu pak působil jako asistent na pediatrii univerzity v New Yorku, kde pokračoval ve studiu vlivu hypotermie na člověka. V roce 1953 popsal a publikoval obraz změn terminálního úseku komplexu QRS navozené hypotermií, dnes známý jako vlna J nebo také Osbornova vlna. Jeho zájem o studium problematiky hypotermie jej přivedl na universitu ve Stanfordu, kde jeho výzkumy vedly k sestrojení prvního přístroje pro mimotělní oběh, který byl poprvé použit při operaci srdce v roce 1956. Byl zakládajícím členem Společnosti intenzivní péče v USA. Po ukončení medicínské kariéry se věnoval výzkumu a obchodu s přístroji používanými v intenzivní medicíně.

Pardee Harold Ensign Bennet (1886-1973)

americký kardiolog

Narozen v New Yorku, studoval na universitě Columbia v USA. Po aktivní účasti v I. světové válce působil jako docent na Cornellské univerzitě v New Yorku. Věnoval se popisu EKG záznamů především u infarktu myokardu a jako první publikoval obraz typických elevací úseku ST v akutní fázi infarktu myokardu (1920, Pardeeho vlna). Zhodnotil rovněž význam hlubokého kmitu Q ve svodu III pro diagnostiku spodního infarktu myokardu.

Parkinson John Sir (1885-1976)

anglický kardiolog

Narodil se v hrabství Lancashire, studoval na univerzitě v Londýně a ve Freiburgu. Aktivně se účastnil I. světové války, kde velel vojenskému kardiologickému centru ve francouzském Rouenu. Po válce se vrátil do Londýna, kde působil jako kardiologický konzultant v Národní kardiologické nemocnici a u Královského letectva. V roce 1948 byl králem Jiřím VI. povýšen do šlechtického stavu. Jeho jméno je spojeno se syndromem preexcitace, který v roce 1930 popsal spolu s L. Wolfem a P. D. Whitem.

Pompe Joannes Cassianus (1901-1945)

holandský patolog

Studoval a pracoval na univerzitě v Utrechtu. V roce 1932 popsal infantilní typ glykogenózy typu II se střádáním lysozomálního glykogenu v orgánech s nálezem idiopatického zbytnění srdce. Tato autozomálně recesivní metabolická porucha dnes nese jeho jméno (Pompeho nemoc). V roce 1945 byl popraven nacisty pro údajnou špionáž.

Prinzmetal Myron (1908-1987)

americký lékař

Narozen v New Yorku, studoval v Los Angeles. Jeho odborný zájem byl velmi široký, věnoval se však především studiu arteriální hypertenze. Jako první upozornil na význam reninu při vzniku hypertenze. Pozornost věnoval rovněž problematice plicních nemocí, využití radioiodu v léčbě hypertyreózy, ale také elektrofyziologii a studiu mechanismů vedoucích ke vzniku fibrilace síní či komorových arytmií. Jako první publikoval klinický obraz variantní formy anginy pectoris s přechodnými elevacemi úseku ST na EKG (Prinzmetalova angina pectoris).

Purkyně Jan Evangelista (1787-1869)

český přírodovědec, lékař a filozof.

Narodil se na zámku v Libochovicích, kde byl jeho otec správcem panství. Středoškolské vzdělání absolvoval u piaristů v Mikulově, následně však z řádu vystoupil a lékařství vystudoval v Praze. Byl českým vlastencem, angažoval se v obrozeneckém hnutí, což mu v tehdejší Rakousku ztěžovalo udělení profesury. Proto svou vědeckou práci rozvíjel především na univerzitě ve Vratislavi, kde mu na přímmluvu vlivných přátel byla profesura udělena. Zde získal na svou dobu výkonný mikroskop a výsledky svého bádání, na jehož konci byl formulován postulát, že morfologickým základem živých tkání jsou buňky s jádry, publikoval v roce 1837 v pražském Karolinu. Stal se tak spoluzakladatelem oboru cytologie. V roce 1853 založil přírodovědný časopis Živa. Měl také literární nadání, psal básně a překládal básnické texty z němčiny a italštiny. Syn Karel se stal uznávaným malířem, syn Emanuel pak přírodovědcem. V medicíně je jeho jméno spojeno s Purkyňovými vlákny v srdci, Purkyňovými buňkami v mozečku či Purkyňovými obrázky při vnímání světla okem. S jeho jménem je v současnosti spojena Česká lékařská společnost a jméno Purkyně nese i jeden z kráterů na Měsíci a planetka 3701.

Raynaud Auguste Gabriel Maurice (1834-1881)

francouzský lékař

Narodil se v rodině univerzitního profesora, medicínu studoval v Paříži, kde v roce 1862 získal doktorát. Po ukončení studií pracoval v několika pařížských nemocnicích (Hotel Dieu, Laboisière, Charité), avšak nikde se mu nepodařilo získat pozici staršího lékaře. V roce 1871 se stal důstojníkem Čestné legie, v roce 1879 byl zvolen členem lékařské akademie a úspěšně vedl výuku na univerzitním pracovišti. Zajímal se rovněž o historii medicíny, dlouhodobě se snažil získat místo předsedy ústavu historie medicíny na pařížské univerzitě. Dříve, než toho dosáhl, zemřel na chronické srdeční onemocnění.

Byl publikačně velmi čilý a byl jedním z mála, jehož jméno bylo spojeno s onemocněním, které popsal již ve své disertační práci. Z jeho historických prací je citován článek „De Asclepiade Bithyno medico ac philosopho“ či kniha „Medicine in Molière's time“.

Raynaudova nemoc je onemocnění periferních cév neznámé etiologie, charakterizované vazokonstrikcí vyvolanou chladem či emočním stresem.

Raynaudův fenomén jsou epizody vazokonstrikcí malých arterií a arteriol na končetinách provázené změnou barvy kůže (bledost, cyanóza) obvykle v reakci na chlad.

Romano Cesare (1923-2008)

Italský pediatr

Působil jako profesor pediatrie na univerzitě v Bologni. Věnoval se především výzkumu dětských plicních onemocnění, ale rovněž dětské elektrokardiografii. V roce 1953 nezávisle s irským kardiologem O. C. Wardem popsal syndrom náhlé arytmiické smrti u mladistvých spojený s EKG obrazem prodlouženého intervalu Q-T. (Romano-Wardův syndrom, syndrom dlouhého QT).

Röntgen Wilhelm Conrad (1845-1923)

německý fyzik

Narozen v Lennepu v tehdejší provincii Rhine v Německu. Studoval na Federálním polytechnickém institutu v Curychu. Působil ve Štrasburku jako profesor fyziky, poté na univerzitách v Giessenu a Würzburgu. V roce 1900 na speciální žádost bavorské vlády přešel do Mnichova. Plánoval přesun do USA, kde měl pracovní nabídku na Columbia University v New Yorku. Jeho plány mu však zhatil počátek I. světové války a tak až do konce své kariéry zůstal v Mnichově.

V roce 1895 objevil při experimentech s různými druhy vakuových trubic nový druh elektromagnetického záření, které nazval paprsky X. Objektem prvního cíleného rentgenového obrazu byla ruka jeho manželky. Za tento objev byl brzy oceněn udělením titulu čestného doktora medicíny univerzity ve Würzburgu a v roce 1901 pak obdržel Nobelovu cenu za fyziku. Své objevy odmítl patentovat s tím, že nechtěl tvořit administrativní bariéry při šíření nových poznatků tak, aby tyto poznatky mohly sloužit obecnému blahu. Finanční hotovost získanou za Nobelovu cenu věnoval univerzitě ve Würzburgu. V průběhu finančních otřesů po ukončení I. světové války se dostal na mizinu a zbytek života strávil v chudobě ve svém domě ve Weilheimu poblíž Mnichova, kde zemřel na rakovinu střev. V souladu s jeho přáním byla veškerá jeho soukromá a vědecká korespondence po jeho smrti zničena.

Nově objevené elektromagnetické záření se na jeho počest nazývá rentgenovým zářením.

Rosenbaum Mauricio (1926-2003)

argentinský kardiolog

Studoval na univerzitě v Cordobě, poté působil na univerzitách ve Vermontu a v Kentucky, následně jako čestný profesor na univerzitě v Buenos Aires. Věnoval se studiu Chagasovy nemoci (cardiomyopatia chagastica), v elektrofyziologii studoval systém intraventrikulárního vedení vzruchu a je autorem trifascikulární teorie, jejíž koncepci publikoval v roce 1970 v monografii The Hemiblocks. V 70tých letech minulého století se věnoval studiu účinku amiodaronu na srdeční arytmie.

Sacks Benjamin (1896-1939)

americký lékař

Pracoval s Libmanem jako jeho žák v New York's Mount Sinai Hospital, v roce 1924 publikovali obraz vzácné formy verukózní nebakteriální endokarditidy spojený se systémovým lupus erythematoses.

Seldinger Sven-Ivar (1921-1998)

švédský radiolog

Narodil se ve městě Mora v oblasti Dalarna ve středním Švédsku. Lékařství studoval na Karolinska institutu ve Stockholmu, studia úspěšně zakončil v roce 1948. V Karolinska institutu pracoval jako stálý pracovník až do roku 1966. Specializoval se v oboru radiologie a jeho zájmem bylo vypracovat takovou techniku, která by umožnila katetrizačně dosáhnout kteroukoliv arterii. Své výsledky demonstroval dosažením parathyreoidální i renální arterie cestou punkce femorální tepny.

Habilitaci obhájil prací představující možnosti provedení transhepatální perkutánní cholangiografie. Na závěr své pracovní kariéry se v roce 1966 vrátil zpět do rodného města Mora a vedl zde oddělení radiologie.

Seldingerova metoda dosáhla širokého využití nejen při punkcích a následných katetrizacích cév, ale i při zavádění hrudních drenáží či centrálních venózních katetrů. Za svou práci získal řadu významných ocenění doma i v zahraničí.

Senning Åke (1915-2000)

švédský kardiolog

První zkušenosti získal v nemocnici v Sabbatsbergu pod vedením profesora Crafforda, kde se věnoval operacím koarktace aorty. Od roku 1956 vedl oddělení experimentální chirurgie v Karolinska institutu ve Stockholmu, kde v roce 1957 poprvé provedl korekční operaci těžké vrozené srdeční vady - transpozice velkých cév. V roce 1958 implantoval první kardiostimulátor na světě vyvinutý Rune Elmquistem. Od roku 1961 byl přednostou chirurgické kliniky v Curichu, kde v roce 1969 provedl první transplantaci srdce ve Švýcarsku.

Sgarbossa Elena B. (1960)

italská lékařka věnující se kardiologii

Studovala na univerzitě v Bologni, pracuje v kardiologickém výzkumu. S jejím jménem jsou spojena nově popsána kritéria pro rozpoznání akutního infarktu myokardu na EKG v terénu preexistujícího bloku levého Tawarova raménka.

Scherf David (1899-1977)

rakouský kardiolog

Narozen ve východní rakouskouherské provincii, medicínu studoval ve Vídni. Před nacismem emigroval do USA a usadil se v New Yorku. Věnoval se výzkumu experimentální elektrokardiografie, dokumentoval AV junkční tachykardii a je autorem koncepce longitudinální disociace AV junkce, vysvětlující reentrální charakter síňokomorových tachykardií. Jeho zájem se rovněž soustředil na studium problematiky komorové preexcitace při zkráceném PQ intervalu.

Scherlag Benjamin J. (1932)

americký kardiolog

Profesor medicíny na univerzitě v Oklahomě věnující se výzkumu arytmií. Jako první na světě v roce 1969 zaznamenal na člověku katetrizačně pomocí intravasálně zavedené elektrody do oblasti trikuspidální chlopně potenciál Hisova svazku. Tento záznam je klíčový pro další invazivní elektrofyziologickou diagnostiku a je základním kamenem pro klasifikaci poruch síňokomorového vedení.

Sokolow Maurice (1911-2002)

americký kardiolog

Narodil se v New Yorku, jeho rodina se však záhy přestěhovala do Kalifornie. V šesti letech mu zemřela matka, otec se o něj neuměl postarat a tak strávil 7 následujících let v sirotčinci. Jeho sestra Josephine mu poté pomohla absolvovat pregraduální studia. Medicínu studoval na kalifornské univerzitě v San Franciscu za obtížných ekonomických podmínek, kdy si na živobytí a studia musel vydělávat noční prací, studia však roce 1936 úspěšně dokončil jako vynikající student oceněný zlatou medailí.

Během 23. světové války sloužil jako lékař na lodi u ostrovů Fidži, kde se zabýval tropickými nemocemi.

V 50. letech byl vedoucím oddělení pro léčbu hypertenze v San Francisco General Hospital Medical Center. Zde publikoval řadu prací z oblasti hypertenze a elektrofyziologie. Sestrojil zařízení, které bylo schopno sledovat kolísání krevního tlaku v průběhu dne, přičemž zjistil, že krevní tlak měřený v ordinaci lékaře je vždy vyšší, než v průběhu ambulantního monitorování v jiném prostředí („hypertenze bílého pláště“). Byl znám jako vynikající učitel a aktivní člen Americké kardiologické společnosti. Napsal rovněž učebnici Clinical Cardiology, přeloženou následně do sedmi jazyků.

Měl řadu přátel, rád cestoval a ve volných chvílích se věnoval sportovnímu rybolovu.

Sokolowův index: součet velikosti kmitu S ve svodu V1 a kmitu R ve svodu V5 či V6 vyšší než 35mm je známkou hypertrofie levé komory.

Sones Frank Mason (1918-1985)

americký kardiolog

Narozen ve státě Mississippi, medicínu ukončil na Maryland School of Medicine v roce 1943. Byl ředitelem nově vzniklé kardiologické laboratoře v Clevelandu. Dne 30. 8. 1958 vyšetřoval katetrizačně pacienta s revmatickým onemocněním srdce a při manipulaci katetrem v oblasti aortální chlopně tento nechtěně vklouzl do ústí pravé koronární tepny a byla sem aplikována kontrastní látka. Byla tak provedena první selektivní koronarografie a prokázána bezpečnost vstříknutí malého množství kontrastní látky do koronárního řečiště. Získal řadu ocenění, založil Společnost pro kardiovaskulární angiografii, jejíž byl prvním prezidentem.

Starling Ernest Henry (1866-1927)

anglický fyziolog

Narodil se v Londýně, působil na univerzitách ve Francii, Německu a hlavně v Londýně, kde definoval základní principy Frank-Starlingova zákona. Jeho další významné práce spočívají v objevu sekretinu (spolu s Baylissem), objevu významu distálních tubulů v ledvinách pro zpětnou reabsorpci vody, či definici Starlingovy rovnice pro přesuny tekutin v tkáních.

Zemřel během své cesty do Karibiku v Kingston Harbour na Jamajce, kde je rovněž pohřben.

Starlingův zákon: Síla stahu svalového vlákna je přímo úměrná jeho předchozímu pasivnímu protažení.

Steell Graham (1851-1942)

britský lékař, kardiolog

Narodil se jako nejmladší syn známého sochaře Sira Johna Steella, který pracoval pro královnu Viktorii a vytvořil mimo jiné pomník Waltera Scotta na Princes Street v Edinburghu. Graham Steell chtěl být původně vojákem, ale na radu jednoho ze svých bratrů studoval Akademii a posléze lékařskou fakultu v Edinburghu, kde promoval v roce 1872. Po přechodném pobytu v Berlíně se vrací do Edinburghu, kde zprvu pracuje jako rodinný lékař, poté jako lékař v nemocnicích v Edinburghu, Leedsu a Londýně. V roce 1878 přesídlil do Manchesteru, kde se stal profesorem klinické medicíny a pracoval zde až do svého odchodu do důchodu. Zprvu se věnoval problematice horečnatých onemocnění, oceňovaná je jeho práce o spále. Posléze se věnoval kardiologii. Popsal souvislost mezi otoky a periferní neuropatií u pijáků piva a pacientů s beri-beri v důsledku deficitu thiaminu (vitamín B1). Zajímal se rovněž o onemocnění myokardu a chlopní, popsal perikardiální třecí šelest u anginy pectoris (pericarditis epistenocardiaca). Zdůrazňoval pozitivní význam pravidelné fyzické zátěže.

V roce 1888 popsal časně diastolický šelest (šelest Grahama Steella), nejlépe slyšitelný v hlubokém inspiriu ve 2. mezižebří vlevo od sternu jako projev pulmonální regurgitace u pacientů s chronickým cor pulmonale a plicní hypertenzí a současně popsal rozdíl mezi tímto šelestem a diastolickým šelestem vznikajícím v průběhu mitrální stenózy.

V roce 1906 vydal učebnici Diseases of the Heart.

Still George Frederick (1868-1941)

anglický pediatr

Narodil se v Highbury v Londýně v početné rodině s 12ti dětmi a jako jediný syn se dožil dospělosti. Pocházel z chudých poměrů a studoval díky stipendiím za výborný prospěch. Medicínu ukončil na King's College v Londýně v roce 1893.

V roce 1897 publikoval své téze o juvenilní idiopatické artritidě a rovněž tak popsal funkční systolický šelest u dětí. Byl rovněž první, kdo popsal příznaky psychiatrického onemocnění dětí s hyperaktivitou, nekoncentrovaností a impulzivním chováním neodpovídajícím věku.

Ve své profesi se věnoval problematice postižených dětí a zvyšování jejich šancí na přežití ve spolupráci s dětskou nemocnicí v Londýně (Great Ormond Street Hospital), založené v roce 1852 pod patronací královny Viktorie, Charlese Dickense a posléze i princezny Diany.

V roce 1937 byl povýšen do šlechtického stavu.

Byl rovněž velmi nadán jazykově, četl a plynule hovořil řecky, latinsky, hebrejsky a arabsky.

Stillův šelest: funkční časný systolický šelest na levém okraji sternu u dětí a mladistvých, mizící v pubertě.

Stillova nemoc: juvenilní idiopatická artritida popsaná Stillem v roce 1897.

Stokes William (1809-1878)

irský lékař

Studoval medicínu v Edinburghu a po úspěšném ukončení studia v roce 1825 se vrátil zpět do rodného Dublinu, kde se stal profesorem lékařství na zdejší univerzitě. Byl jedním z prvních, který používal k auskultačnímu vyšetření stetoskop. Sepsal dvě pozoruhodné práce o onemocněních srdce a plic. V roce 1858 byl zvolen zahraničním členem Švédské akademie věd, v roce 1874-1876 byl prezidentem Irské královské akademie.

Cheyne-Stokesovo dýchání je střídání apnoických pauz s tachypnoí.

Adams-Stokesův syndrom (někdy ve formě Gerbezius-Morgagni-Adams–Stokes) je náhlá ztráta vědomí v důsledku poruchy zásobení mozku kyslíkem z kardiálních příčin.

Stokesovo znamení jsou pulzující bolesti břicha vpravo od pupku při akutní enteritidě.

Stokesův zákon říká, že sval lokalizovaný nad oblastí zánětu je často postihován paralýzou.

Sutton Richard (1940)

anglický kardiolog.

Studoval medicínu na Kings College Hospital v Londýně, promoval v roce 1964. Působil jako profesor kardiologie v Imperial College v Londýně a konsultant kardiologie v Imperial Healthcare NHS Trust (St Mary's Hospital). Po odchodu do důchodu v roce 2011 žije v Monaku. Zabývá se otázkou vlivu vegetativního nervového systému na činnost srdce a problematikou kardiostimulace. Je autorem dnes používané klasifikace synkop se dvěma základními typy (kardioinhibiční a kardiodepresivní) a s několika smíšenými podtypy. Jeho práce byla oceněna řadou prestižních uznání, je čestným členem kardiologických společností několika zemí Evropy.

Swan Harold James „Jeremy“ (1922-2005)

irský kardiolog

Narozen v Irsku ve Sligo, studoval na Castleknock College nedaleko Dublinu. V roce 1951 odešel do USA, kde 37 roků pracoval jako kardiolog v katetrizační laboratoři na Mayo klinice v Rochestru ve státě Minnesota. Zde spolu s Williamem Ganzem v roce 1970 uvedli do klinického použití balonkový katetr, který umožňuje provádění pravostranných srdečních katetrizací včetně získání hodnoty zaklíněného tlaku v plicním řečišti u lůžka nemocného bez použití rtg přístroje. Poté pracoval v Cedars Sinai Hospital v Los Angeles, kde se podílel na rozvoji srdečních operací.

Zemřel na následky prodělané cévní mozkové příhody.

Swan-Ganzův balonkový katetr.

Taussig Helen Brooke (1898-1986)

americká dětská lékařka-kardiolog, zakladatelka oboru dětská kardiologie

Narozena v Cambridge ve státě Massachusetts. Její dospívání ovlivnilo onemocnění tuberkulózou, kterou se nakazila od své matky a pro kterou se léčila několik let. Medicínu studovala současně na Harvardské a Bostonské univerzitě, a již za studií se věnovala anatomii, histologii a bakteriologii. Studia medicíny ukončila v roce 1927 na Johns Hopkins University School of Medicine, kde rovněž zahájila svou kariéru dětského lékaře. V roce 1930 získala pozici vedoucího lékaře na Harriet Lane Cardiac Clinic, ve které setrvala až do roku 1963, kdy se stala emeritní profesorkou pediatrie. Jejím celoživotním zájmem byla problematika vrozených srdečních vad, kde se podílela na vývoji nových léčebných operačních postupů, například u Fallotovy tetralogie. Objasnila rovněž teratogenní roli thalidomidu, léku podávaného těhotným ženám. Za svou práci získala řadu světových uznání. Ve druhé polovině života byla postižena hluchotou a ve svých 88 letech zahynula jako řidička při autonehodě.

Syndrom Taussigové-Bingův: vzácná vývojová cyanotická srdeční vada, kdy aorta odstupuje z pravé komory, plicnice nasedá na pravou i levou komoru při současném vysokém defektu mezikomorové přepážky a hypertrofii pravé komory.

Syndrom Taussigové-Snellénův-Albersův je vzácná anomálie vyústění plicních žil do dolní duté žíly nebo do vena brachiocephalica sinistra spojený s defektem septa komor. Současně celková astenie, opakované respirační infekce či jiné anomálie, např. situs viscerum inversus. (Herman Adrianus Snellen a F.H. Albers – holandský kardiologové)

Tawara Sunao (1873-1952)

japonský patolog

Narodil se v Japonsku, studoval v Tokiu, kde v roce 1908 získal doktorát medicíny. V letech 1903-1906 studoval patologii a patologickou anatomii v Marburgu u Ludwiga Aschoffa. Po návratu do Japonska pracoval jako profesor patologie na univerzitě ve městě Fukuoka. Již v roce 1905 jako student popsal strukturu modifikované myokardiální tkáně, z níž vychází Hisův svazek, dnes známou jako Aschoff –Tawarův uzel.

Todaro Francesco (1839-1918)

italský anatom

Narozen ve vesnici Tripi u italské Messiny, kde vystudoval medicínu. Profesorské místo získal v Messině a poté v Římě. Věnoval se anatomickým studiím srdce, kde popsal fibrózní výběžek Eustachovy chlopně, zvaný dnes Todarova šlacha. Byl činný rovněž v zoologii, kde studoval mořské bezobratlé živočichy čeledi Salpidae.

Traube Ludwig (1818-1876)

německý lékař

Narodil se v Ratiboři ve Slezsku jako syn židovského obchodníka s vínem. Medicínu studoval ve Wroclawi, Berlíně a Vídni. Doktorát obhájil v roce 1840 prací o plicním emfyzému. Od roku 1848 pracoval ve známé univerzitní nemocnici Charité v Berlíně, kde se posléze stal vůdčí osobností na plicním oddělení, později pak přednostou propedeutické kliniky. Jeho židovský původ mu byl životním handicapem, přesto se v roce 1857 habilitoval a v roce 1862 se stal profesorem v institutu Friedricha Wilhelmse v Berlíně. V roce 1872 byl jmenován profesorem také na berlínské univerzitě. Byl zakladatelem německé školy experimentální patofyziologie. Zajímal se o patofyziologii dýchání, regulaci tělesné teploty, vztah mezi srdečními a ledvinovými onemocněními, zdokonaloval systém zdravotnické dokumentace.

Trpěl ischemickou chorobou srdeční, které nakonec podlehl.

Traubeho puls je pulsus alternans.

Traubeho známka je dvojitý tón při auskultaci nad lehce stlačenou femorální tepnou při aortální regurgitaci.

Trendelenburg Friedrich (1844-1924)

německý chirurg

Narozen v Berlíně jako syn známého filozofa. Medicínu studoval ve skotském Glasgowě a Edinburhu, studia dokončil v Berlíně v roce 1866. V letech 1868-1874 působil jako asistent na Langenbeckově klinice, poté získal pozici staršího lékaře na chirurgii v Friedrichsheinově nemocnici v Berlíně. Po roce odešel na místo profesora chirurgie do Rostoku, po sedmi letech pak na tutéž pozici do Bonnu. V roce 1895 odešel do Lipska, kde se stal přednostou chirurgické kliniky na univerzitě a v této pozici působil až do svého odchodu do důchodu v roce 1911.

Měl široký odborný zájem, od problematiky striktur trachey, přes gastroenterologickou chirurgii, kde se věnoval strikturám jícnu. Byl první, kdo v Německu provedl suturu patelly, v roce 1907 zavedl operace žilních varixů.

V roce 1872 založil německou chirurgickou společnost, zajímal se rovněž o historii medicíny. Poslední léta svého života žil v Nikolassee u Berlína, kde zemřel na karcinom mandibuly.

Trendelenburgova poloha byla zavedena do praxe roku 1881, kdy při operaci je stůl s pacientem skloněn šikmo hlavou níže.

Trendelenburgova operace je akutní plicní embolectomie provedená poprvé v roce 1924 Trendelenburgovým žákem Martinem Kirschnerem.

Trendelenburgova kanyla je používána při chirurgii hrtanu a brání polykání krve při operacích v oblasti krku

Trendelenburgovo znamení je klinická známka vrozeného vykloubení kyčlí

Trendelenburgova zkouška je zkouška domykavosti žilních chlopní u varixů dolních končetin.

Valsalva Antonio Maria (1666-1723)

italský anatom

Narozen v Imole. Filozofii a medicínu studoval v Boloni a studia dokončil v roce 1687, byl však vzdělán i v matematice a přírodních vědách. Učil se u Malpighiho, zakladatele mikroskopické anatomie. V roce 1705 byl ustanoven profesorem anatomie v Boloni, později pak byl zvolen prezidentem Akademie věd. Jeho odborný zájem byl velice široký. Zajímal se o chirurgii, anatomii, fyziologii i psychiatrii. Stavěl se proti tehdy běžné metodě vypalování ran u různých poranění, zasazoval se o humánní jednání s psychicky nemocnými pacienty. Speciálně se zabýval anatomii ucha a název Eustachova trubice pochází od něj. V roce 1723 zemřel patrně na mozkovou mrtvici, jejíž prodromální příznaky na sobě sám rozeznal.

Jeho žák Giovanni Battista Morgagni vydal v roce 1740 jeho kompletní spisy včetně biografie.

Valsalvův manévř je prudký výdech proti sevřeným nosním křídílům a uzavřeným ústům používaný k vyrovnání tlaků mezi paranazálními dutinami a středním uchem či jako test vegetativního vlivu na srdeční frekvenci.

Valsalvův sinus je eponym pro sinus aortae.

Vaughan Williams Edward M. (1918)

anglický kardiolog

Pracoval na oxfordské univerzitě jako farmakolog a elektrofyziolog. Ve své práci se zaměřil na studium antiarytmik a mechanismus jejich účinku na srdce. V roce 1970 publikoval první klasifikaci léků s antiarytmickým účinkem, které rozdělil do 4 tříd.

Waller Augustus Desiré (1856-1922)

anglický fyziolog

Narozen v Paříži jako syn významného neurofyziologa A.V. Wallera. Po studiích v Aberdeenu, Edinburghu a Lipsku pracoval jako fyziolog v Londýně. Studoval elektrické srdeční fenomény a v roce 1887 sestrojil přístroj na basi Lippmannova kapilárního elektrometru, pomocí něhož jako první zaznamenal z povrchu lidského těla EKG křivku.

Ward Owen Conor (1923)

irský pediatr

Studoval na univerzitě v Dublinu, postgraduálně působil jako dětský kardiolog v Liverpoolu, Glasgowě a Londýně. Zasloužil se o rozvoj pediatrie v Irsku, kde stál u zrodu pediatrické fakulty. Zabýval se rovněž historií medicíny viktoriánské doby. V roce 1953 nezávisle s C. Romanem popsal obraz prodloužení intervalu QT na EKG vedoucí k náhlé smrti. (Romano-Wardův syndrom).

Wellens Hein Joan Jooast (1935)

holandský kardiolog a elektrofyziolog

Narodil se v Haagu, studoval v Amsterdamu. Celou svou vědeckou kariéru působil na Limburské univerzitě v Maastrichtu, kde založil moderní elektrofyziologickou školu. Do klinické praxe zavedl metody programované stimulace komor v diagnostice komorových tachykardií, věnoval se výzkumu účinku antiarytmik na jednotlivé typy arytmii. Přispěl rovněž k elektrokardiografické diagnostice akutních koronárních syndromů ve vztahu k lokalizaci uzávěru příslušné věnčité tepny (Wellensův syndrom). Je vynikajícím řečníkem a jeho elektrokardiografické výukové kurzy se těší nebyvalé oblibě.

Wenckebach Karel Frederik (1864-1940)

holandský anatom a profesor medicíny

Narozen v Haagu, medicínu studoval v Utrechtu, jako profesor pracoval na univerzitách v Groningenu, Štrasburku a ve Vídni. Již v roce 1899, pouze na základě analýzy pulzu, koncipoval teorii síňokomorové blokády, dnes známé jako Wenckebachovy periody. Jeho jméno je rovněž spojeno s anatomií převodního srdečního systému, kdy střední internodální dráha (tractus internodalis medius) je nazývána traktem Wenckebachovým. Věnoval se i terapii arytmii a zavedl chinidin do léčby fibrilace síní.

Westermarck Nils (1892 -1980)

švédský radiolog a radioterapeut

Narodil se ve Stockholmu, kde vystudoval medicínu a po celý svůj život pracoval. Nejprve v nemocnici Sv. Erika, posléze v nemocnici Sv. Jiří a nakonec v Karolinska institutu. Od roku 1952 žil ve známé Villa Lido na ostrově Djurgarden, kterou koupil, opravil a zrekonstruoval. Byl rovněž zdatným námořníkem, v roce 1912 vybojoval stříbrnou olympijskou medaili v jachtingu. V roce 1938 popsal rentgenologický obraz zvýrazněné plicnice, plicní oligemie a elevace bránice, známý dnes jako Westermarkovo znamení. Dle současných znalostí se objevuje asi u 2 % pacientů s akutní plicní embolií.

White Paul Dudley (1886–1973)

americký lékař, kardiolog

Narodil se v Roxbury, studoval na Harvardské univerzitě. Po promoci pracoval na dětském oddělení v nemocnici v Massachusetts, kde spolu s dr. R. I. Lee zavedli do praxe test pro stanovení srážení krve prováděný orientačně u lůžka nemocného (Lee- Whiteova metoda). Koncem 1. světové války působil jako dobrovolník amerického Červeného kříže při potírání tyfu v jižní Evropě. Po návratu do nemocnice v Massachusetts se věnoval kardiologii, vybudoval první koronární jednotku. V roce 1930 spolu s J. Parkinsonem a L. Wolffem popsal preexcitační syndrom (WPW) syndrom. V roce 1935 popsal EKG změny u plicní embolie (McGinnovo-Whitovo znamení). Věnoval se rovněž problematice preventivní kardiologie.

Jeho jméno je rovněž spojeno se syndromem Bland-White-Garlandovým, což je myokardiální ischemie při vrozeném odstupu levé věnčité tepny z plicnice (publikováno v roce 1933).

Widimský Jiří (1925)

český kardiolog

Narozen 31. 3. 1925 v Plzni. Studoval na fakultě všeobecného lékařství v Praze, kde v roce 1951 promoval. Po promoci nastoupil do Ústavu pro choroby oběhu krevního (později Klinika kardiologie IKEM Praha), kde působil až do roku 1969. V letech 1961-1962 čerpal stipendium Švédské kardiologické společnosti, v období 1970 - 1983 byl přednostou II. interní výzkumné základny IKEM a v letech 1983-1993 vedoucí katedry kardiologie IPVZ. V současné době působí jako vědecký pracovník Kliniky kardiologie IKEM a učitel subkatedry kardiologie IPVZ.

Od mládí se věnoval problematice arteriální hypertenze, posléze vynikl v problematice plicní hypertenze, kdy na toto téma obhájil v roce 1968 habilitaci, profesorem byl jmenován v roce 1978.

Publikoval 47 monografií a četné kapitoly v monografiích, je autorem či spoluautorem téměř 1000 vědeckých sdělení u nás i v zahraničí. Zastával řadu významných funkcí v Československých i evropských kardiologických společnostech a je nositelem celé řady významných ocenění.

Wilson Frank Norman (1890-1952)

americký kardiolog.

Narozen v Detroitu ve státě Michigan, kde také studoval na univerzitě lékařství, studia dokončil v roce 1913. Aktivně se účastnil I. světové války. Po návratu krátce pracoval na univerzitě ve Washingtonu, poté se vrátil zpět na univerzitu v Michiganu, kde působil po celou další kariéru. Zabýval se elektrokardiografií a již v roce 1915 popsal obraz zkráceného PQ intervalu s rozšířením QRS komplexu, který byl dalšími autory (Wolffem, Parkinsonem a Whitem) až v roce 1930 vztažen k záchvatům tachykardie a tím byl definován WPW syndrom. V roce 1934 zavedl do elektrokardiografie unipolární hrudní svody V1-V6. Je rovněž autorem popisu EKG obrazu bloku pravého Tawarova raménka v jeho různých variantách.

Withering William (1741-1799)

anglický lékař, botanik, geolog a chemik

Narodil se v anglickém Shropshire, studium medicíny absolvoval na univerzitě v Edinburghu. Od roku 1779 pracoval v nemocnici v Birminghamu. Jako lékař se proslavil identifikací náprstníku jako nositele aktivní substance v tradiční bylinné směsi používané v léčbě vodnatelnosti při srdeční nedostatečnosti. Jako botanik sepsal první flóru Velké Británie s použitím Linnéovy binomické nomenklatury. Jako geolog rozpoznal dosud neznámou rudu (bárium karbonát), nesoucí dnes jméno Witherit. Jako chemik studoval minerální obsah lázeňských pramenů v Anglii a Portugalsku.

Wolff Louis (1898-1972)

americký lékař

Narozen v Bostonu, medicínu studoval na Harvardské univerzitě. Po ukončení studií pracoval v nemocnici v Massachusetts, kde se začal věnovat kardiologii. Poté pracoval jako vedoucí

lékař elektrokardiografické laboratoře v Bethesda Israel Hospital v New Yorku. Spolu s J. Parkinsonem a D. P. Whitem popsali v roce 1930 syndrom preexcitace dnes známý jako WPW syndrom.

Kontakt na autora:

Doc. MUDr. Čestmír Číhalík, CSc.

1. Interní klinika – Kardiologická LF Univerzity Palackého v Olomouci

I.P.Pavlova 6, 775 20 Olomouc, e-mail: cihalikc@seznam.cz